

PRATİK HOLLANDACA GRAMER

hazırlayanlar

YOLANDE SPAANS & MUTLU ÇAVUŞOĞLU

LEIDEN - AMSTERDAM

2007

Sunum 1.1

Telif hakkı © 2007 Yolande Spaans & Mutlu Çavuşoğlu. Tüm hakları saklıdır. Bu metnin hiçbir kısmı, telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopyalanıp, dağıtılamaz.

Copyright © 2007 Yolande Spaans & Mutlu Çavuşoğlu. All rights reserved. No part of this grammar may be reproduced or distributed in any form or by any means without the prior written permission by the copyright holders.

İÇİNDEKİLER

1	Alfabe ve imla	2
2	Kelime düzeni (1): temeller	5
3	Zamirler (1): şahıs zamirleri	5
4	Fiiller (1): şimdiki zaman-düzenli (tegenwoordige tijd - regelmatig)	7
5	Fiiller (2): şimdiki zaman-düzensiz (tegenwoordige tijd - onregelmatig)	9
6	Sorular	11
7	İsimler	12
8	Tanimlik (<i>de/het</i>)	16
9	Sıfatlar	17
10	Olumsuzluk	20
11	Zamirler (2): işaret zamirleri	22
12	<i>Er</i>	23
13	Fiiller (3): emir kipi	26
14	Fiiler (4): yer belirten fiiller	26
15	Zamirler (3): iyelik, dönüşlü ve dönüşümlü zamirler	27
16	Fiiller (5): tamamlanmamış geçmiş zaman - düzenli (onvoltooid verleden tijd - regelmatig)	28
17	Fiiller (6): tamamlanmış - düzenli (voltooid verleden tijd - regelmatig)	31
18	Fiiller (7): tamamlanmamış geçmiş zaman - düzensiz ve tamamlanm ış zaman (onvoltooid en voltooid verleden tijd - onregelmatig)	33
19	Kelime düzeni (2): uzun ana cümleler	34
20	Fiiler (8): mastar hali (<i>te</i> 'li ve <i>te</i> 'siz)	36
21	Fiiler (9): gelecek zaman (toekomende tijd)	39
22	Fiiler (10): edilgen çatı	39
23	Bileşik cümleler (1): ana cümlelerin birleşimi	40
24	Bileşik cümleler (2): ana cümleler ile alt cümlelerin birleşimi	41
25	Zamirler (4) : ilgi zamirleri	45
26	Bileşik cumleler (3): alt ilgi cümleleri	46
27	Fiiler (11): ayrılabilir ve bağlı fiiler	47

Ekler

I	Düzensiz fiiler	51
II	Sayılar	57
III	Sayma birimleri	59
IV	Tarihler ve zaman	61
V	Edatlar	65
VI	Zarflar	71
VII	Şahıs ve işaret zamirleri	74
VIII	Ünlem bildirenler	77
IX	Temel dilbilgisi terimleri	79

1. Alfabe ve imla

a. Alfabe

Büyük harf	küçük harf	telaffuz	örnek
A	a	aa ¹	amca
B	b	bey	beylik
C	c	sey	sepet
D	d	dey	deyim
E	e	ey	eylem
F	f	ef	fatih
G	g	ğey	[telaffuzu ğ gibidir]
H	h	ha	hatıra
I	i	ii	iki
J	j	yey	yemek
K	k	kaa	kapı
L	l	el	limon
M	m	em	mine
N	n	en	nine
O	o	oo	ordu
P	p	pey	papatya
Q	q	küu	kutu
R	r	er	ray
S	s	es	selam
T	t	tey	tuvalet
U	u	üü	üzüm
V	v	vfey	[telaffuzu v ile f arasındadır]
W	w	ve	ver
X	x	iks	eksen
Y	y	ey	ey
Z	z	zet	zebra

Büyük harfler aşağıda belirtilen durumlarda kullanılır:

- yeni bir cümlenin ilk kelimesinde
- kitap, film ve TV program başlıklarının *sadece* ilk kelimesinde
- soyadaları ve özel isimlerde
- ülke adları (ve kısaltmaları), halklar, diller, tarihi olaylar ve çağlar
- bayramlar
- ülke ve bölge isimleri, halkları, dilleri ve bu kelimelerden türemiş isimler
- cadde, şehir ve o şehirde yaşayan insanlar, nehir, göl gibi diğer coğrafi isimler.

¹ Boğazımız ağrıyınca doktoru ziyaret ettiğimizde , ağzımızı açıp ‘Aaaahh’ deriz.

Birkaç örnek:

Hij is Nederlander.	O bir Hollandalı.
Hij woont in Amsterdam.	Amsterdam'da yaşıyor.
Hij woont in de Beethovenstraat.	Beethovenstraat'da oturuyor.
Zijn naam is Jan Jansen.	Onun adı Jan Jansen'dır.
Hij leest <i>Lof der zotheid</i> van Erasmus.	Erasmus'un <i>Lof der zotheid</i> 'ını okuyor.
Erasmus was een Nederlandse geleerde.	Erasmus Hollanda'lı bir bilgindi.

b. İmla

Hollanda alfabesi beş sesli harfe sahiptir: **a, e, i, o** ve **u**. Bu harfler, konuşma dilinde uzun veya kısa sesliler olarak okunur: **ā / ǎ, ē / ě, ī / ĭ, ō / ǒ** and **ū / ũ**. Uzun ve kısa seslilerin arasındaki fark, Hollandaca'nın "minimal pairs" olarak adlandırılan, yazılımlı birbirine çok benzeyen (kısa veya uzun sesli) fakat anlamları tamamiyle farklı olan kelimelere sahip olmasından dolayı özellikle önemlidir:

kısa sesli		uzun sesli	
man	erkek	maan	ay
tak	dal	taak	görev
ram	koç	raam	pencere
bon	bilet/fiş	boon	fasülye
zon	güneş	zoon	oğul
wil	istek	wiel ²	tekerlek

Not: Türkçede "minimal pair"e örnek, 'sol' kelimesidir. Yazılışları benzer olmasına rağmen, okunuşları arasındaki fark, sol (yön belirten, sağıın zıttı) ile sol (bir müzik notası) kelimelerini birbirinden ayırır.

İmla kurallarını açıklamaya başlamadan önce, heceler ve kelimeleri nasıl hecelerine ayırdığımızdan bahsedelim.

İki tür hece vardır: açık ve kapalı hece. Açık heceler sesli, kapalı heceler sessiz harfle biterler.

Bazı kelimeler tek, diğerleri birden fazla heceden oluşurlar. Heceleri, genellikle kelimeyi yavaşça telaffuz ederek ayırt edebiliriz.

Eğer bir kelimenin ortasında sessiz bir harf var ise, kelime genellikle bu sessiz harften önce ayrılır: ma-nen, ra-men, zo-nen. Eğer bir kelimenin ortasında iki sessiz harf var ise, kelime genellikle ortadan ayrılır: man-nen, bus-sen, ken-nen.

² Uzun **ī**, hem kapalı hem de açık hecede, genellikle **ie** olarak yazılır. Ama bazı kelimelerde (örneğin, **benzine, Afrika**) açık hecedeki uzun **ī**, **i** olarak yazılır.

Tek heceli kelime örnekleri:

man	erkek
maan	ay
ma	anne

Bu örneklerden ilk ikisi sessiz harf ile bittiklerinden kapalı hece, sonuncusu ise sesli harf ile bittiğinden açık hece olarak adlandırılır.

Birden fazla heceli kelime örnekleri:

Eu-ro-pa	Avrupa
ta-fel	masa
con-so-nant	sessiz harf

Europa kelimesi üç açık heceden oluşur. **Tafel** kelimesi, biri açık biri kapalı olmak üzere iki heceden oluşur. **Consonant** kelimesi de üç heceden oluşur: bir kapalı, bir açık ve yine bir kapalı.

Bir hece içerisindeki sesli harf kısa veya uzun olabilir. Doğru *heceleylemek* için şu kuralları uygulayınız:

1. *kapalı* bir hecedeki *uzun* sesli harf, iki harf ile yazılır: **maan**, **rood**, **buur**
2. *açık* bir hecedeki *uzun* sesli harf, tek bir harf ile yazılır: **ma-nen**, **ro-de**, **bu-ren**³
3. *kapalı* bir hecedeki *kısa* sesli harf, tek bir harf ile yazılır: **man**, **bon**, **wit**, **zit**. Kelime uzatılmak istendiğinde, kısa sesli harf, sessiz harf tekrar edilerek (iki kez yazılarak) kısa tutulur: **man-nen**, **bon-nen**, **wit-te**, **zit-ten**.

Bu sesli harflerin *telaffuzları* için şunları söyleyebiliriz:

1. *kapalı* bir hecede, *iki sesli harf* ile yazılan bir sesli (**aa**, **ee**, **ie**, **oo**, **uu**), *uzun* bir sesli harf olarak okunur: **maan**, **wiel**, **rood**, **buur**
2. *açık* bir hecede, *bir sesli harf* ile yazılan bir sesli (**a**, **e**, **i**, **o**, **u**), *uzun* bir sesli harf olarak okunur: **ma-nen**, **ben-zi-ne**, **ro-de**, **bu-ren**
3. *kapalı* bir hecede, *bir sesli harf* ile yazılan bir sesli (**a**, **e**, **i**, **o**, **u**), *kısa* bir sesli harf olarak okunur: **man**, **bon**, **wit**, **zit**.

Bu kurallar özellikle şu durumlarda önemlidir:

- isimlerin **-en** eki ile çoğul yapılmasında: **maan** - **manen**, **man** - **mannen**
- sıfatlara **-e** eklenmesinde: **rood** - **rode**, **wit** - **witte**
- fiillerin çekilmesinde: **loop** - **lopen**, **zit** - **zitten**.

Diğer imla kuralları

Sessiz harflerden, özellikle iki tanesinden bahsetmeliyiz: **f** and **s**. Birçok durumda, eğer arkalarından sesli bir harf geliyor ise, **f** **v**'ye dönüşürken, **s** ise **z**'ye dönüşür: **graaf** - **graven**, **kaas** - **kazen**.

³ Ancak, uzun **ī** (**ie** olarak yazılır) li açık bir hece, iki sesli harfle yazılır: **wie-len**, **kie-zen**.

Dikkat edilmesi gereken bir nokta ise, *hiçbir* Hollandaca kelimenin sonunda aynı sessiz harfin ardarda tekrar edilemeyeceğidir. Dolayısı ile, * **kenn**⁴ ve * **mann** gibi durumlara müsaade edilmez. Doğrusu **ken** ve **man** olmalıdır.

2. Kelime düzeni (1): temeller

Şahıs zamirleri ve çekimli fiillerden bahsetmeden önce, cümledeki yerlerinden bahsedelim. Normal bir ana cümlede⁵, *çekimli fiil* (= fiilin belirli şahıs gösteren şekli) her zaman *ikinci* sırada yer alır. Standart kelime düzeni şöyledir: **özne-fiil**-diğer öğeler:

Ik zie hem vandaag.

Onu bugün görüyorum.

Öznenin yerine başka bir öge de ilk sırayı alabilir. Bu durumda özne, fiilin hemen ardından *üçüncü* sırayı alır. Bu durumda kelime düzeni şöyle olur: **X-fiil-özne**-diğer öğeler:

Vandaag **zie ik** hem.

* Bugün onu görüyorum.

Özneyi fiilden sonra kullanarak yapılan oluşuma *devrik cümle oluşumu* (Hollandaca: *inversie*) denir. Genellikle özne ve çekimli fiil, veya çekimli fiil ile özne arasına başka birşey gelemmez. Ana cümlelerde, devrik cümle oluşumuna oldukça sık rastlanır.

Kelime düzeni hakkında daha fazla bilgiyi 19. bölümde bulabilirsiniz. Soru cümlelerinde devrik cümle oluşumu için 6. bölüme bakınız.

3. Zamirler (1): şahıs zamirleri

Şahıs zamirleri ikiye ayrılır: özne durumunda olanlar ve özne durumunda olmayanlar. Özne durumunda olanlar cümle içinde *atlanamaz*. Özne durumunda olmayanlar ise hem nesne olarak hem de bir edattan sonra kullanılabilirler.

⁴ Bir kelime veya cümle önündeki * işareti, kelime veya cünlenin gramatik olmadığını belirtir.

⁵ Soru cümlesi olmayan bir ifade cümlesi.

		özne durumu ⁶		özne olmayan durum ⁷	
<i>tekil</i>	1	ik	ben	me/mij	ben
	2	je/jij	sen	je/jou	sen
		u	siz	u	siz
	3	hij	o	hem ⁸	o
		ze/zij	o	haar ⁹	o
		het	o	het ¹⁰	o
<i>çoğul</i>	1	we/wij	biz	ons	biz
	2	jullie	siz	jullie	siz
	3	ze/zij	onlar	ze/hen/hun ¹¹	onlar

Genelde, basit şekli olan **je**, **ze** ve **we** kullanılır. Özne durumunda olan **jij**, **zij** (tekil ve çoğul), ve **wij** sadece belirli bir kişi veya kişilerden vurgulanarak bahsederken kullanılır. Aynı durum özne durumunda olmayan şahıs zamirleri için de geçerlidir: **mij**, **jou** ve **hen/hun** vurgulama amaçlı olarak kullanılırlar. Genelde, basit şekli olan **me**, **je** ve **ze** kullanılır.

Hollandaca'da *ikinci* şahsa hitab, *resmi ve gayri* resmi olmak üzere ikiye ayrılır: **je/jij** (tekil) ve **jullie** (çoğul) gayriresmi, **u** ise hem tekil hem çoğul şahıslar için resmidir. Ancak, **u**, çoğul belirten bir durumda kullanılsa bile fiilin tekil ekimi ile kullanılır. Resmi şekil olan **u**, yabancı ve yaşça büyük olan kişilere hitapta kullanılır. Gayri resmi şekil olan **je/jij** ise ebeveyn, çocuklar ve arkadaşlar arasında kullanılır.

Hollandaca'da *üçüncü* tekil şahıs, eril (**hij/hem**), dişil (**zij/haar**) ve nötr (**het/het**) hallerinden oluşur. Çoğul hali ise cinsiyet belirtmez.

Üçüncü çoğul şahsın özne durumunda olmayan hali, **hen/hun**, biraz açıklama gerektirir. Özne olmayan hali **hen** (**ze**) *dolaysız* nesne veya bir edattan sonra kullanılırken, **hun** (**ze**) ise *dolaylı* nesne olarak kullanılır

Örnek olarak **zien** (görmek) fiilini ele alalım. Bu fiil bir nesne olarak, *birini görmek* anlamında kullanılır. Burada özne olmayan hal **hen** (**ze**) kullanılır:

Ik zie **de studenten**.
Ik zie **hen** (ze).

Ben öğrencileri görüyorum.
Ben onları görüyorum.

⁶ Özne durumundaki şahıs zamiri cümle içerisinde *atlanamaz*. * Zie hem morgen (* Türkçedeki gizli özne Hollandaca'da yoktur).

⁷ Eski dil sisteminin özne durumunda olan veya olmayan şahıs zamirleri hala geçerlidir.

⁸ Gayri resmi konuşma dilinde **'m**.

⁹ Gayri resmi konuşma dilinde **d'r**.

¹⁰ Konuşma dilinde: **'t** her iki durumda: özne durumunda ve özne olmayan durumda. Özne olmayan durumdaki **het**, bir edattan sonra kullanılamaz. Bunun yerine, **er'** li bir kombinasyon kullanılır. Bkz. 12. bölüm: **Er**.

¹¹ Belirsiz form olan **ze** kişiler ve nesnelere için kullanılabilirken, belirli formlar olan **hen** and **hun** sadece kişiler için kullanılabilir.

Geven (vermek) fiili bir nesne ile de kullanılabilir: *birşey* vermek

Ik geef **een boek**.

Ben bir kitap veriyorum.

Bununla beraber, **geven** fiili, biri *dolaysız*, diğeri *dolaylı* olmak üzere, iki nesne ile birden de kullanılabilir: *birine* (= dolaylı nesne) *birşey* (= dolaysız nesne) vermek. Burada, özne durumunda olmayan **hun** ise sadece *dolaysız* nesne olarak kullanılır:¹²

Ik geef **de studenten** een boek.

Ben öğrencilere bir kitap veriyorum.

Ik geef **hun** (ze) een boek.

Ben onlara bir kitap veriyorum.

Dolaylı nesne **aan**'lı bir edat ile degistirilebilir. Edattan sonra **hen** kullanılır:

Ik geef een boek **aan de studenten**. Ben öğrencilere bir kitap veriyorum.

Ik geef een boek **aan hen** (aan ze). Ben onlara bir kitap veriyorum.

4. Fiiller (1): düzenli şimdiki zaman

Hemen hemen tüm Hollandaca fiiller **-en** ile biterler (**werken, maken, reizen**). Bunun yanısıra, hemen hemen tüm Hollandaca fiiller şimdiki zamanda düzenlidirler.

Bu düzenli fiillerin çekimi fiil kökünden başlar. Fiil kökünü bulmak için aşağıdaki basamakları uygulamak gerekir:

1. Master olarak adlandırılan, fiilin tamamıyla başlayın.¹³
2. Sondaki **-en** ekini atın.
3. Gerekliyse imlayı düzeltin:
 - a. fiilin geri kalan kısmındaki sesli *eğer* uzun bir sesli *ise* ve ardından tek bir sessiz geliyorsa, aynı sesli harften bir tane daha ekleyin
 - b. fiilin geri kalan kısmı iki aynı sessiz harfle bitiyorsa, birini atın
 - c. kalan fiilin sonunda **z** harfi varsa **s** yapın
 - d. kalan fiilin sonunda **v** harfi varsa **f** yapınSonu *fiil kökü* olacaktır.
4. Fiil çekimi şöyle yapılır:

ik	: sadece kök
je/jij, u	: kök + t
hij, ze/zij, het	: kök + t
we/wij	: fiilin tümü
jullie	: fiilin tümü
ze/zij	: fiilin tümü

¹² Bu kurallar oldukça yapaydır. Çoğu Hollandalı **hen** ve **hun**'ü birbirine karıştırıp, özellikle konuşma dilinde yanlış kullanmaktadırlar.

¹³ Bu hal, fiilin sözlükte yer aldığı haldir.

Şimdi bu kuralları şu fiillere uygulayalım: **bakken** (pişirmek), **werken** (çalışmak), **maken** (yapmak), **reizen** (seyahat etmek) ve **verven** (boyamak).

Önce ilk üç basamağı uygulayalım:

1.	bakken	werken	maken	reizen	verven
2.	bakk-	werk-	mak-	reiz-	verv-
3.	bak	werk	maak	reis	verf

4. Basamak uygulandığında :

ik	bak	werk	maak	reis	verf
je/jij, u	bakt	werkt	maakt	reist	verft
hij, ze/zij, het	bakt	werkt	maakt	reist	verft
we/wij	bakken	werken	maken	reizen	verven
jullie	bakken	werken	maken	reizen	verven
ze/zij	bakken	werken	maken	reizen	verven

Bölüm 2’de de gördüğümüz gibi, özne ve çekimli fiilin sırası devrik cümle oluşumuna bağlı olarak değişebilir. Ancak şu noktaya dikkat ediniz: eğer özne durumunda olan **je/jij** fiilden *sonra* geliyorsa, kök + **t**’deki **t** fiilden düşer. Bu sadece **je/jij** için geçerlidir; **u** için geçerli değildir:

bak je/jij	werk je/jij	maak je/jij	reis je/jij	verf je/jij
bakt u	werkt u	maakt u	reist u	verft u

Eğer kök halihazırda **t** harfi ile son buluyorsa, fiil köküne ikinci bir **t** eklenmez. Diğer taraftan, eğer kök **d** harfi (ki kelimenin sonunda **t** harfi gibi okunur) ile son buluyorsa, yukarıdaki kurallara uyarak bir **t** harfi eklenir. **Dt**’nin telaffuzu **t** gibidir.

Bunu göstermek için şu filleri kullanalım: **moeten** (zorunda olmak), **praten** (konuşmak), **zitten** (oturmak), **worden** (olmak, haline gelmek) ve **bidden** (dua etmek).

İlk üç basamağı uygularsak:

1.	moeten	praten	zitten	worden	bidden
2.	moet-	prat-	zitt-	word-	bidd-
3.	moet	praat	zit	word	bid

4. Basamak uygulandığında:

ik	moet	praat	zit	word	bid
je/jij, u	moet	praat	zit	wordt	bidd
hij, ze/zij, het	moet	praat	zit	wordt	bidd

Devrik cümle oluşumunda **je/jij** şu duruma gelir:

moet je/jij praat je/jij zit je/jij word je/jij bid je/jij

5. Fiiler (2): düzensiz şimdiki zaman

a. *-en* yerine *-n* ile biten fiiller

Bu durum şu fiilleri ilgilendirir: **gaan** (gitmek), **slaan** (vurmak), **staan** (ayakta durmak/ayağa kalkmak), **doen** (yapmak) and **zien** (görmek).

Fiil kökünü bulmak için **-n** atılır. Diğer basamaklar, düzenli fiiller için izlenen basamaklar ile aynıdır:

1.	gaan	slaan	staan	doen	zien
2.	gaa-	slaa-	staa-	doe-	zie-
3.	ga	sla	sta	doe	zie

ve:

ik	ga	sla	sta	doe	zie
je/jij, u	gaat	slaat	staat	doet	ziet
hij, ze/zij, het	gaat	slaat	staat	doet	ziet
we/wij	gaan	slaan	staan	doen	zien
jullie	gaan	slaan	staan	doen	zien
ze/zij	gaan	slaan	staan	doen	zien
fakat:	ga je	sla je	sta je	doe je	zie je

b. *Komen*

Komen (gelmek) fiili, tekil olduğu durumda kısa, çoğul olduğu durumda ise uzun sesliye (**o**) sahiptir:

ik	kom
je/jij, u	komt
hij, ze/zij, het	komt
we/wij	komen
jullie	komen
ze/zij	komen

c. Zijn ve hebben

Zijn (olmak) ve **hebben** (sahip olmak) filleri de düzensiz fiillerdir:

ik	ben	heb
je/jij, u	bent	hebt
hij, ze/zij, het	is	heeft
we/wij	zijn	hebben
jullie	zijn	hebben
ze/zij	zijn	hebben

Dikkat: **u** için, **hebben** fiilinin hem ikinci tekil hem de üçüncü tekil şahıs halleri kullanılabilir: **u hebt** ve **u heeft**.¹⁴

d. Modal fiiler

Düzensiz fiilerin son kısmı şu modal fiillerden oluşturur: **kunnen** (-abilmek/-ebilmek), **zullen** (-ecek/-acak (kural, yasa, emir, söz belirtir)), **mogen** (-ebilmek (olasılık, izin belirtir)) and **willen** (istemek). Bu fiilerin şimdiki zamanda iki halleri vardır: tekil ve çoğul halleri:

ik	kan	zal	mag	wil
je/jij, u	kan	zal	mag	wil
hij, ze/zij, het	kan	zal	mag	wil
we/wij	kunnen	zullen	mogen	willen
jullie	kunnen	zullen	mogen	willen
ze/zij	kunnen	zullen	mogen	willen

İkinci tekil şahıs durumunda, bu fiilerin **-t** ile biten, özellikle resmin yazım dilinde tercih edilen düzenli halleri de bulunmaktadır:

je/jij, u	kunt	zult	-	wilt
-----------	------	------	---	------

Moeten (zorunda olmak) modal fiili, daha önce de gördüğümüz gibi, geçmiş zamanda düzenlidir.

Modal fiilerin her zaman **te'** siz olarak bir mastar fiil ile birlikte kullanılmasına dikkat ediniz. Kullanılan mastar cümlelerin sonunda yer alır:

Ik kan goed zwemmen .	Ben iyi yüzebilirim.
Ik zal je morgen bellen .	Ben sana yarın telefon edeceğim.
Ik wil dit boek lezen .	Ben bu kitabı okumak istiyorum.

Kelime sırasından bölüm 19'da bahsedeceğiz. **Te'** li ve **te'** siz kullanılan mastar fiiler hakkında daha fazla bilgiyi bölüm 20'de bulabilirsiniz.

¹⁴ U için dönüşlü zamir kullanımı için bölüm 15'e bakınız.

6. Sorular

İki tür soru cümlesi vardır. Bir soru cümlesi ya çekimli bir fiille (*kapalı* veya evet/hayır cümlesi) ya da bir soru kelimesi ile başlar (*açık* soru cümlesi).

Eğer soru cümlesi çekimli bir fiil ile başlar ise, özne hemen arkasına gelerek *ikinci* sırada yer alır (özne ve çekimli fiil dönüşümü).

Kapalı soru cümlelerine örnekler:

Komen jullie vanavond?	Bu akşam geliyor musunuz?
Studeer jij in Leiden?	Leiden'da mi okuyorsun?
Wachten jullie op ons?	Bizi mi bekliyorsun?
Houden jullie van muziek?	Müzikten hoşlanir misiniz? (çoğul)

Eğer soru cümlesi bir soru sözcüğü ile başlıyor ise, (soru sözcüğünün özne olduğu durumlar haricinde) onu sırası ile çekimli fiil ve özne takip eder.

Soru sözcükleri:

wie? ¹⁵	kim?
wat?	ne?
waar?	nerede?
welk(e)? ¹⁶	hangi?
waarom?	neden?
wanneer?	ne zaman?
hoe?	nasıl?

Açık soru cümlelerine örnekler:

Wie is je docent?	Öğretmenin kim?
Wat doe je morgen?	Yarın ne yapıyorsun?
Waar is de auto?	Araba nerede?
Welke fiets is van jou?	Hangi bisiklet senin?
Welke fietsen zijn goedkoop?	Hangi bisikletler ucuz?
Welk boek lees je?	Hangi kitabı okuyorsun?
Welke boeken koop je?	Hangi kitabı satın alıyorsun?
Waarom kom je niet?	Neden gelmiyorsun?
Wanneer kom je wel?	Ne zaman geliyorsun?
Hoe gaat het met je?	Nasılsin?

¹⁵ **Wie** soru sözcüğü, özne halinde kullanıldığı durumlarda, genellikle fiilin tekil halindeki çekimi ile kullanılır.

¹⁶ **Welk** soru sözcüğü **het** kelimeleri kullanılır; **welke** ise **de** kelimeleri ve tüm çoğul kelimelerle kullanılır. Sıfat için geçerli olan kurallar geçerlidir; bkz. bölüm 9.

Hoe soru sözcüğü diğer kelimelerle birleştirilebilir:

hoeveel	ne kadar (miktar)
hoe lang?	ne kadar (uzunluk)
hoe laat?	ne zaman (saat kaçta)
hoe ver?	ne kadar (mesafe)
hoe groot?	ne kadar (büyüklük)
hoe klein?	ne kadar (küçüklük)
v.s.	

Soru sözcükleri bir *edat* ile birlikte kullanılabilirler. Bu durumdaki sorular için kullanmanız gereken kombinasyonlar:

- edat + **wie** (eğer soru bir kişi hakkında ise)
- **waar** + edat (eğer soru bir şey hakkında ise).¹⁷

Örnekler:

Aan wie denk je?	Kimi düşünüyorsun?
Waar denk je?	Neyi düşünüyorsun?
Waar denk je aan ?	Neyi düşünüyorsun?
Op wie wacht je?	Kimi bekliyorsun?
Waarop wacht je?	Neyi bekliyorsun?
Waar wacht je op ?	Neyi bekliyorsun?

Waar + edat kombinasyonu bazen tek bir kelime olarak yazılır; ancak yukarıdaki örneklerde de olduğu gibi, önce **waar**'i sonra fiil ve özneyi, ardından da edatı kullanmak daha yaygındır.

7. İsimler

a. Cinsiyet

Hollandaca'da isimlerin cinsiyeti vardır. Cinsiyet, **de** ve **het** belirtili tanımlıkları ile belirtilir: hem eril hem dişil isimler **de**-belirtili tanımlığını alırken, nötr olanlar **het**-tanımlığını alırlar. Çoğul isimlerin tümü belirtili tanımlık olarak **de**'yi alırlar. İsimlerin eril veya dişil olması önemli değildir. Ama, bir ismin *de*-kelimesi veya *het*-kelimesi olması çok önemlidir. Dolayısı ile her ismi, *belirtili tanımlıkları ile birlikte* öğrenmeniz gerekmektedir.

Bileşik isimlerde (isimlerin biraraya gelmesi ile oluşturulan isim), ismin cinsiyetini belirleyen, *son* ismin tanımlığıdır:

¹⁷ **Waar** + edat, edat + **wat** kombinasyonun yerini alır.

het huis + de deur = de huisdeur ev + kapı = evkapısı
de instructie + het boek = het instructieboek öğretim + kitap = alıştırma kitabı

b. İsimlerin çoğul hali¹⁸

Çoğul hali oluşturabilmek için üç farklı ek kullanılabilir: **-s/-'s**, **-eren** ve **-en**. İsimlerin büyük bir kısmı çoğul eki olarak **-en alırken**, küçük bir kısmı da çoğul eki olarak **-eren** alırlar.

• **-s/-'s eki alan çoğullar**

İki veya daha fazla heceden oluşup, *vurgusuz* **-el**, **-em**, **-en**, **-er**, **-e** ve **-je** eki ile biten kelimeler **-s** çoğul ekini alırlar:

de tafel	de tafels	masa
de bodem	de bodems	taban
de wagen	de wagens	araç
de kamer	de kamers	oda
het meisje	de meisjes	kız

-a, **-é**, **-i**, **-ie**, **-o**, **-u** veya **-y** ile biten isimler **-s** veya **-s** çoğul ekini alırlar:

de opa	de opa's	dede
de taxi	de taxi's	taksi
de kilo	de kilo's	kilo
de accu	de accu's	akü
de baby	de baby's	bebek
het café	de cafés	kafe

Kelimenin yanlış telafuzunu önlemek için apostrof kullanılır: **opas** durumunda kelime kısa sesli a ile telaffuz edilmek zorunda kalır. **Opa's** kelimesindeki apostrof sesli harfin (a) uzun kalmasını sağlar. Aynı durum (uzun \bar{i} ile biten) **taxi**, (uzun \bar{o} ile biten) **kilo**, (uzun \bar{u}) ile biten **accu** ve (uzun \bar{i} sesi ile biten) **baby** kelimeleri için de geçerlidir.

Ama, örneğin **café** gibi, son sesli harfinde olan vurgu ile uzun telaffuz edileceği belli olan kelimelerde apostrof kullanılmaz: **cafés**.

• **-eren eki alan çoğullar**

het kind	de kinderen	çocuk
het ei	de eieren	yumurta
het blad	de bladeren	yaprak

¹⁸ Bazı sayma birimleri çoğul belirtmelerine rağmen tekil durumda kullanılırlar: 3 euro, 3 kilometer, 3 jaar vs. Sayma birimleri için Ek III' e bakınız.

• -en eki alan çoğullar

de citroen	de citroenen	limon
de kaart	de kaarten	bilet
het park	de parken	park
het boek	de boeken	kitap

Şu örneklerin yazılışına dikkat ediniz:

Uzun bir sesliye sahip olanlar:

de minuut	de minuten	dakika
de tomat	de tomaten	domates
de week	de weken	hafta

Kısa bir sesliye sahip olanlar:

de bus	de bussen	otobüs
de kat	de katten	kedi
de bel	de bellen	zil

-ee veya vurgulu -ie ile sonlanan isimler:

het idee	de ideeën ¹⁹	fikir
de industrie	de industrieën	endüstri

Kelime sonundaki -f harfi *genellikle* -v harfine, -s harfi de, -z harfine dönüşür:²⁰

de golf	de golven	dalga
de brief	de brieven	mektup
de reis	de reizen	gezi
de kaas	de kazen	peynir
het huis	de huizen	ev
de prijs	de prijzen	fiyat

Kelime sonundaki -f ve -s harfleri aşağıdaki kelimelerde *değişime uğramazlar*:

de fotograaf	de fotografen	fotoğrafçı
de mens	de mensen	insan
de wens	de wensen	dilek
de kans	de kansen	şans
de dans	de dansen	dans
het kruis	de kruisen	haç

¹⁹ Üçüncü -e- harfi üzerindeki iki nokta, yeni hecenin burada başladığını belirtir.

²⁰ Kısa telaffuz edilen seslilerin haricinde: kas - kassen, straf - straffen.

• Özel durumlar

Tekil halinde kısa olan sesliler, çoğul halinde uzun olarak telaffuz edilir :

de dag	de dagen	gün
de weg	de wegen	yol
het blad	de bladen	magazin

Diğer sesli değişimleri:

het schip	de schepen	gemi
de stad	de steden	şehir
de koe	de koeien	inek

c. Küçültmeler

Küçültmeler, kelimeye **-je**, **-tje**, **-pje**, **-etje**²¹ veya **-kje** takılarının eklenmesi ile oluşturulur:²²

het boek	het boekje	kitapçık
de brief	het briefje	mektupçuk/not
de jas	het jasje	ceketçik
het verhaal	het verhaaltje	hikayecik
de schoen	het schoentje	ayakkabıcık
de vrouw	het vrouwtje	kadıncık
de duw	het duwtje	itmecik
het ei	het eitje	yumurtaçık
de auto	het autootje	arabacık
de boom	het boompje	agaççık
de film	het filmpje	filmcik
de man	het mannetje	adamcık
de ring	het ringetje	yüzükçük
de bal	het balletje	topçuk
de weg	het weggetje	yolcuk
de koning	het koninkje	kralcık

Görüldüğü gibi, tüm küçültmeler het-kelimeleridir. Bir sonraki bölüme de bakınız.

²¹ Gerektiğinde yazım düzeltlerini yapmayı unutmayınız.

²² Kurallar oldukça karmaşık olduğundan, sadece birkaç örnek verilmiştir.

8. Tanımlıklar²³

Hollandaca'da belirli ve belirsiz olmak üzere iki tür tanımlık vardır. Belirli tanımlıklar **de** ve **het** olup, belirsiz tanımlık ise **een**'dir.²⁴

Belirli tanımlık **de** veya **het**, önünde bulunduğu ismi *belirli* yapar. Dişil ve eril tekil isimler için **de**, nötr tekil isimler için **het** belirli tanımlığı kullanılır. Tüm çoğul isimler için ise **de** kullanılır:

de kamer	de kamers	oda
het huis	de huizen	ev

Belirsiz tanımlık **een**, önüne geldiği ismi *belirsiz* yapar. Önüne geldiği ismin cinsiyetinden bağımsız olarak, sadece tekil durumda kullanılır. Çoğul durumlarda tanımlık düşer (kullanılmaz):

Daar zit een man.	Orada bir adam oturuyor.
Daar zitten mannen.	Orada adamlar oturuyor.

Belirsiz bir miktar belirten isimler için, hiçbir zaman belirsiz tanımlık kullanılmaz:²⁵

Is er nog koffie?	Hiç kahve kaldı mı?
Wil je suiker in je thee?	Çayına şeker ister misin?

Aşağıdaki örneklerde de tanımlık kullanılmamıştır:

Jan is Nederlander.	Jan Hollandalıdır.
Hij is lid van een voetbalclub.	O bir futbol klübüne üyedir.
Juan is buitenlander.	Juan bir yabancıdır.
Hij is docent Engels.	O bir İngilizce öğretmenidir.

²³ Artık Hollandacada nominatif, genitif, datif, akkusatif ve ablatif haller olmamasına rağmen, bu eski sistemin kalıntılarına hala rastlanmaktadır. Buna örnek, '**s morgens** (sabahleyin), '**s middags** (akşamleyin), '**s zomers** (yazın) gibi bazı zarflarda kullanılan '**s**'tir. Bu '**s**, **des** kelimesinin kısaltması olup eski genitif halidir. Bu ismin sonuna -s getirilmesi ile de belirtilir. (**deş morgens** - '**ş morgens**).

²⁴ Belirsiz tanımlık **een** ile sayı belirten **een**'i karıştırmayınız. Belirsiz tanımlık olan **een**'in okunuşu (vurgusuz sesli), sayısal **een**' den (uzun açık e) farklıdır. Sayılar için Ek II'ye bakınız.

²⁵ Sayılamayan isimlere örnek: nouns : **gas** (gaz), **koffie** (kahve), **olie** (yağ), **zilver** (gümüş), **water** (su) vs.

9. Sıfatlar

Sıfat iki şekilde kullanılır: (1) kendi başına ve (2) isimden *önce*.

• Kendi başına kullanım

Eğer sıfat kendi başına kullanılıyor ise, şekil değişikliğine uğramaz::

De school is groot.	Okul büyük.
Die scholen zijn groot.	Şu okullar çok büyük.
Ik vind die school groot.	Şu okulu çok büyük buluyorum.
Het huis is mooi.	Ev güzel.
Die huizen zijn mooi.	Evler güzel.
Ik vind dat huis mooi.	Şu evi güzel buluyorum.

• İsimden önce kullanım

Eğer sıfat ismin *önünde* yer alıyor ise, değişime uğrar: *genellikle -e* eklenir. Gerektiğinde yazılışı düzeltmeyi unutmayınız.

de- kelimesi		het- kelimesi	
tekil	çoğul	tekil	çoğul
de grote school	de grote scholen	het mooie huis	de mooie huizen
een grote school	grote scholen	een mooi huis	mooie huizen

İsmin önüne gelen sıfatlar hakkındaki bu genel açıklamadan da görebileceğiniz gibi, aşağıdaki üç koşulun hepsinin birden sağlanması durumu haricinde, bir *-e* eki alırlar:

1. isim bir het- kelimesi ise
2. isim tekil ise
3. **een**²⁶ belirsiz tanımlığı kullanılmış ise.²⁷

Sıfatların belli bir kısmı *hiçbir zaman -e* sonlanmaz:

- malzeme belirten sıfatların çoğu halihazırda **-en** ile sonlanmaktadır
gouden (altın/altından), katoenen (pamuk/pamuktan), plastic (plastik), aluminium (alüminyum)
- **-en** ile biten geçmiş zaman kipleri
gebakken (pişmiş), gesloten (kapalı)
- **-en** ile biten bazı sıfatlar
eigen (öz/kendisinin), open (açık), tevreden (memnun), verleden (geçmiş).

²⁶ Veya olumsuzluk hali **geen** (Olumsuzluk hakkındaki Bölüm 10' a da bakınız). Karşılaştırma: een grote stad - geen grote stad / een **groot** huis - geen **groot** huis.

²⁷ Buna rağmen, bu üçüncü şart, sayılamayan **het**-sözcükleri için geçerli değildir: Mmmm, lekker bier! (Mmmm, leziz bira!).

Örnekler:

de gouden ring	altın yüzük
het aluminium frame	aluminium çerçeve
de gesloten deur	kapalı kapı
het gebakken brood	pişmiş ekmek
mijn eigen huis	kendi evim
de tevreden klant	memnun müşteri

Üstünlük (komparatif) ve en üstünlük (süperlatif) dereceleri

• Üstünlük (komparatif) ve en üstünlük (süperlatif) derecelerinin oluşturulması

Komparatif (üstünlük derecesi), sığata –er eklenmesi ile oluşturulur; -r ile biten sıfatlar –der ekini alırlar. *Süperlatif* (en üstünlük) oluşturmak için ise -st(e) eki kullanılır.

sıfat		komparatif	süperlatif
mooi	güzel	mooier dan	het mooist(e)
groot	büyük	groter dan	het grootst(e)
klein	küçük	kleiner dan	het kleinst(e)
duur	pahalı	duurder dan	het duurst(e)

• Kendi başına kullanım

Sıfatların aksine, kendi başına kullanılan *üstünlük* veya *en üstünlük dereceleri* ekstradan bir –e almazlar:

De school is groot. Deze school is groter. Deze school is het grootst. ²⁸	Okul büyük. Bu okul daha büyük. Bu okul en büyük.
Het huis is mooi. Dit huis is mooier. Dit huis is het mooist.	Bu ev güzel. Bu ev daha güzel. Bu ev en güzel.

²⁸ Konuşma dilinde genellikle -e eklenir.

• İsimden önce kullanım

Eğer bir *üstünlük derecesi* bir isimden önce kullanılmış ise, sıfatlar için geçerli olan kural (+/- -e) uygulanmalıdır:

de -kelimesi		het -kelimesi	
<i>tekil</i>	<i>çoğul</i>	<i>tekil</i>	<i>çoğul</i>
de grotere school	de grotere scholen	het mooiere huis	de mooiere huizen
een grotere school	grotere scholen	een mooier huis	mooiere huizen

Eğer bir *en üstünlük derecesi* bir isimden önce kullanılmış ise, *her zaman* bir -e eklenir:

de -kelimesi		het -kelimesi	
<i>tekil</i>	<i>çoğul</i>	<i>tekil</i>	<i>çoğul</i>
de grootste school	de grootste scholen	het mooiste huis	de mooiste huizen

• Kıyaslama yapıları

Kıyaslama yapımı için **dan** (-den/-dan, -den/-dan daha) bağlacı kullanılır:

Deze school is groter **dan** die school. Bu okul şu okuldan daha büyük.
Dit huis is mooier **dan** dat huis. Bu ev şu evden daha güzel.

Aşağıdaki cümle yapısı da kıyaslama yapmak için kullanılabilir:

Deze school is **tweemaal zo groot als** die school. Bu okul şu okulun iki katı büyük.
Dit huis is **tien keer zo mooi als** dat huis. Bu ev şu evden on kez daha güzel.

Eğer *fark olmayan* bir durum var ise, **even ... als** (...kadar...) veya **even ...** (aynı) kullanılır:

Deze school is **even groot als** die school. Bu okul şu okul kadar büyük.
Deze scholen zijn **even groot**. Bu okullar aynı büyüklükte.
Dit huis is **even mooi als** dat huis. Bu ev şu ev kadar güzel.
Deze huizen zijn **even mooi**. Bu evler aynı güzellikte.

• Kuralsız (düzensiz) durumlar

sıfat		komparatif	süperlatif	fark olmayan durum
goed	iyi	beter dan	het best(e)	even goed als
veel	çok	meer dan	het meest(e)	even veel als
weinig	az	minder dan	het minst(e)	even weinig als
graag ²⁹	memnuniyetle	liever dan	het liefst(e)	even graag als

10. Olumsuzluk

Hollandaca’da iki olumsuzluk kelimesi vardır: **geen** ve **niet**. **Geen** kelimesi bazı belli durumlarda kullanıldığından, açıklamaya **geen** ile başlayalım.

a. *Geen*

Geen, olumsuz bir cümlede, tanımlığın olumlu karşılığının belirsiz tanımlık (een) olduğu durumda veya hiçbir tanımlığın olmadığı durumda bir isimden önce kullanılır. İlgili isim her zaman için *belirsizdir*.³⁰

Tanımlığın **een** ve ismin belirsiz tekil olduğu durumlarda:

Heb jij **een euro** voor mij? Bana bir euro verebilir misin?
Nee, ik heb **geen euro** voor je. Hayır, sana hiç euro veremem.

Tanımlık *yoksa* ve isim sayılabilir bir ismin çoğul durumunda ise.³¹

Hij geeft haar **bloemen**. Ona çiçek veriyor.
Hij geeft haar **geen bloemen**. Ona hiç çiçek vermiyor.

Tanımlığın olmadığı durumda, isim belirsiz bir çokluk bildiren tekil durumunda ise.³²

Wil je **suiker** in je koffie? Kahvene şeker ister misin?
Nee, ik wil **geen suiker**. Hayır, hiç şeker istemem.

Eğer **moeten** *belirsiz* bir isimle birlikte kullanılmış ise, olumsuz karşılığı **hoeven** + **geen** + isim + **te** + fiilin mastar hali olur:

Moet je **huiswerk** maken? Ödev yapmak zorunda mısınız?
Ik **hoef geen huiswerk te maken**. Hiçbir ödev yapmak zorunda değilim.

²⁹ Sadece zarf olarak kullanılır.

³⁰ Tanımlıklar ve isimleri belirli ve belirsiz yapma etkileri için bölüm 8’ e de bakınız.

³¹ Sayılabilir isimlere örnek: auto (araba), boek (kitap), huis (ev), jongen (oğlan), stad (şehir) vs.

³² Sayılamayan isimlere örnek: nouns : gas (gaz), koffie (kahve), olie (yağ), zilver (gümüş), water (su) vs.

b. *Niet*

Niet' in gelebileceği yedi yer vardır. Her bir kural bir önceki kuraldan daha güçlü bir anlam taşır.

Niet gelebilecek yerler:

1. çekimli fiilden sonra
2. **er, hier** ve **daar** kelimelerinden sonra
3. zaman zarfından sonra
4. belli bir nesneden sonra³³
5. bir sıfattan önce
6. bir edat gurubundan önce³⁴
7. bir zarftan önce³⁵

Her kurala birkaç örnek:

1.	Rook jij?
Nee, ik rook niet .	Sigara içiyor musun?
Hayır, içmiyorum.
	Studeren jullie?
Nee, wij studeren niet .	Ders çalışıyor musunuz?
Hayır, çalışmıyoruz.
2.	Woon jij hier ?
Nee, ik woon hier niet .	Burada mi oturuyorsun?
Hayır, burada oturmuyorum.
	Je woont in Leiden.
Werk je er ook?
Nee, ik werk er niet .	Leiden' da yaşıyorsun.
Orada da çalışıyor musun?
Hayır, orada çalışmıyorum.
3.	Komen jullie morgen ?
Nee, wij komen morgen niet .	Yarın geliyor musunuz?
Hayır, yarın gelmiyoruz.
	Ga je vanavond weg?
Nee, ik ga vanavond niet weg.	Bu gece gidiyor musunuz?
Hayır, bu gece gitmiyoruz.
4.	Ken jij Jan Janssen ?
Nee, ik ken Jan Janssen niet .	Jan Janssen tanıyor musun?
Hayır, Jan Janssen' ı tanımıyorum.
	Geef je hem dat boek ?
Nee, ik geef hem dat boek niet .	Ona şu kitabı veriyor musun?
Hayır, ona şu kitabı vermiyorum.
5.	Is jouw jas groen ?
Nee, mijn jas is niet groen .	Ceketin yeşil mi?
Hayır, ceketim yeşil değil.

³³ Bir nesne Bir nesne **de/het** belirli tanımlığı işaret zamiri ve iyelik zamiri ile belirtilebilir. Bir özel isim **de** (örneğin Jan) belirlidir.

³⁴ Edatlar için Ek V' e bakınız.

³⁵ Zarflar için Ek VI' e bakınız.

	Ben je moe ? Nee, ik ben niet moe .	Yorgun musun? Hayır, yorgun değilim.
6.	Ga je naar Amsterdam ? Nee, ik ga niet naar Amsterdam .	Amsterdam'a gidiyor musun? Hayır, Amsterdam'a gitmiyorum.
	Gaan we bij Jan eten? Nee, we gaan niet bij Jan eten.	Jan ile birlikte yemek yiyecek miyiz? Hayır, Jan ile birlikte yemek yemeyeceğiz.
7.	Werken jullie hard ? Nee, wij werken niet hard .	Çok çalışıyor musunuz? Hayır, çok çalışmıyoruz.
	Kijk je graag naar de tv? Nee, ik kijk niet graag naar de tv. ³⁶	TV seyretmeyi seviyor musun? Hayır, TV seyretmeyi sevmiyorum.

Eğer **moeten** *belirli* bir isimle kullanılmış ise, olumsuz karşılığı **hoeven** + isim + **niet** + **te** + fiilin mastar hali olur:

Moet jij dit boek ook kopen? Nee, ik hoef dit boek niet te kopen .	Bu kitabı da satın almak zorunda misin? Hayır, bu kitabı satın almak zorunda değilim.
--	--

11. Zamirler (2): işaret zamirleri

Hollandaca'da dört işaret zamiri vardır: **deze/dit** ve **die/dat**. Konuşan kişi ile hakkında konuşulan kişi veya nesne arasındaki mesafeye bağlı olarak kullanılırlar: yakın veya uzak. Bu zamirler bir isim önünde veya kendi başlarına kullanılabilirler. Eğer işaret zamiri *isimden önce* kullanılıyor ise, ismin **de-** mi yoksa **het-** kelimesi mi olduğunu bilmeniz gerekir.

	yakın		uzak	
	de- kelimesi	het- kelimesi	de- kelimesi	het- kelimesi
<i>tekil</i>	deze	dit	die	dat
<i>çoğul</i>	deze	deze	die	die

İsimden önce gelen işaret zamirlerine birkaç örnek:

<i>tekil</i>	deze deur	dit huis	die deur	dat huis
<i>çoğul</i>	deze deuren	deze huizen	die deuren	die huizen

İşaret zamirleri, daha önceden belirtilmiş bir kişi veya bir şey yerine kendi başlarına da kullanılabilirler. Bakınız Ek VII.

³⁶ 6. kurala göre, **niet** edat grubundan önce gelir, ama 7. kural (zarftan önce) daha etkilidir.

12. Er

Er kelimesi çok çeşitli şekil ve bağlamlarda kullanılabilirler. Bunlardan en önemlileri:

- daar** veya **hier**' in indirgenmiş hali **er**
- er** (**daar**) + edat
- er** + çokluk belirtici
- er** + belirtilmemiş özne.³⁷

a. Daar veya hier' in indirgenmiş hali er

Er' in ilk kullanım şekli yer belirtmek içindir. **Er**' i **daar** (orada) ve **hier** (burada)' in indirgenmiş hali olarak kullanmak yerin o kadar önem taşımadığını belirtir. Düz bir cümlede (devrik olmayan), **er** genellikle çekimli fiilin hemen ardından gelir. **Daar** (orada) ve **hier** (burada), yer önem taşıdığı anda kullanılır. **Daar** veya **hier**' i cümlenin başında kullanmak, yerin önemini daha da vurgular. Örneklerdeki kelime sırasına dikkat ediniz.

Daar/hier ve **er** arasındaki farkı gösteren birkaç örnek:

Woon je in Leiden? Ik woon al tien jaar in Leiden. Ik woon er al tien jaar. ³⁸ Daar woon ik al tien jaar.	Leiden'da mı otuyorsun? On yıldır Leiden'da yaşıyorum. On yıldır orada yaşıyorum. On yıldır yaşadığım yer orası.
Heb je Peter in de tuin gezien? Ja, ik heb hem in de tuin gezien. Ik heb hem er gezien. ³⁹ Daar heb ik hem gezien.	Bahçede Peter' i gördün mü? Evet, bahçede onu gördüm. Onu orada gördüm. Onu gördüğüm yer orası.

b. Er + belirsiz özne

Eğer cümlenin öznesi belirsiz ise cümle, 'gerçek' özneyi bildiren bir tür geçici özne olarak **er** ile başlar. Bu gerçek özne, aşağıdaki örneklerde siyah harflerle gösterilmiştir. Fiil, her zamanki gibi, ikinci sırada yer alır.

Özne aşağıdaki durumlarda *belirsizdir*:

- İsmin önüne **een** belirsiz tanımlığı geldiğinde:

Er loopt een kind in het park. Er ligt een boek op tafel.	Bir çocuk parkta yürüyor. Masanın üzerinde bir kitap duruyor.
--	--

³⁷ **Er**' in özne olarak edilgen cümlede kullanılışı bölüm 22'de açıklanmıştır.

³⁸ **er** = in Leiden. **Er**' in çekimli fiilin ardından geldiğine dikkat ediniz.

³⁹ **er** = in de tuin. **Er**; in şahıs zamiri **hem**' in ardından geldiğine dikkat ediniz.

- İsmi tanımlığı yok ve çoğul ise:

Er spelen **kinderen** in het park. Parkta oynayan çocuklar var.
Er liggen **boeken** op tafel. Masanın üzerinde kitaplar duruyor.

- İsim *sayılamayan* (mazleme) ismi ve tanımlığı yok ise:

Er staat **koffie** op tafel. Masada kahve duruyor.
Er zit **suiker** in deze pot. Bu kapta şeker var.

- İsmi önünde **geen** var ise:

Er is **geen thee** meer. Daha fazla çay yok.
Er zijn **geen studenten** in deze klas. Sınıfta hiç öğrenci yok.

- İsmi önünde bir *sayı* var ise:

Er zitten **9 studenten** in deze klas. Bu sınıfta 9 öğrenci var.
Er lopen buiten **12 kinderen**. Dışarıda yürüyen 12 çocuk var.

- İsmi önünde *çokluk* belirten bir kelime var ise, örneğin, **veel** (çok), **genoeg** (yeterli), **weinig** (az):

Er is **veel vraag** naar dit boek. Bu kitap için çok talep var.
Er is **genoeg geld** over. Yeterli miktarda para var.
Er is **weinig verkeer** vandaag. Bugün az trafik var.

- Özne *belgisiz zamir*den oluşuyor ise, örneğin, **iets** (bir şey), **niets** (hiç bir şey), **iemand** (birisi), **niemand** (hiç kimse):

Er ligt **iets lekkers** op tafel. Masanın üzerinde leziz bir şey var.
Er gebeurt **helemaal niets**. Hiç bir şey olmuyor.
Er komt vanavond **iemand** langs. Bu gece biri uğrayacak.
Er is **niemand** aanwezig. Burada kimse yok.

c. *Er (daar) + edat*

Bir isim veya isim grubu , bir *edat* ile birleşerek edat grubu oluşturabilir:

Ik houd **van Franse films**. Fransız filmlerini seviyorum.

Bu edat grubundan bahsederken, **er** + edat kullanılır. **Er** ya ismi ya da isim grubunun yerini almış olur. Bu **er** + edat yapısı sadece nesnelere belirtir, kişiler için kullanılamaz.⁴⁰

Ik houd **ervan**.⁴¹ Onları seviyorum.

⁴⁰ Kişiler için şahıs zamiri kullanılır.: Ik houd van mijn kinderen (Çocuklarımı seviyorum) - Ik houd van hen/ze (Onları seviyorum).

Er (daar) + edat kombinasyonu cümle içerisinde tek kelime olarak karşımıza çıkabilir ama genellikle edat **er**' den ayrıktır. Bu durumda edat cümle sonuna, ama her zaman son fiil (veya fiillerin) önüne gelir.:

Ik houd **er** veel **van**.

Onları çok seviyorum.

Daar, er'in yerini alabilir, bu durumda vurguyu arttırmak için cümle başına yerleştirilir:

Daarvan heb ik altijd veel
gehouden.

Onları her zaman çok sevmişimdir.

Daar heb ik altijd veel **van**
gehouden.

Onları her zaman çok sevmişimdir.

Dikkat edilmesi gereken, **met** edatının, **er** veya **daar** ile birleştiğinde **mee**'ye dönüşüdür:

Ik begin met mijn studie.

Okulumu başlıyorum.

Ik begin **ermee**.

Ona başlıyorum.

Ik begin **er** volgend jaar **mee**.

Ona seneye başlıyorum.

Daar begin ik volgend jaar **mee**.

O seneye başladığım şey.

Er ile birleştiğinde değişime uğrayan diğer edatlar:

er + naar -> **ernaartoe** / **erheen** (genellikle **gaan** fiili ile birlikte hedef/varış gösterirken)
er + uit -> **ervandaan** (genellikle **komen** fiili ile birlikte, köken veya hareket yeri belirtirken):

Ik ga **naar** Frankrijk.

Fransa' ya gidiyorum.

Ik ga **er** morgen **naartoe**.⁴²

Oraya yarın gidiyorum.

Ik kom **er** net **vandaan**.⁴³

Oradan yeni geldim.

Daar kom ik net **vandaan**.

Oradan yeni geldim.

d. *Er* + çokluk belirtici

Er, ismin bir çokluk belirtici ile beraber kullanılması durumunda, *ismin yerine* kullanılabilir. **Er**' in yerine dikkat ediniz:

Hoeveel kinderen heb je?

Kaç çocuğunuz var?

Ik heb **drie** kinderen.

Üç çocuğum var.

Ik heb **er drie**.

Üç tane var.

⁴¹ ervan = van Franse films

⁴² er (...) naartoe = naar Frankrijk

⁴³ er (...) vandaan = uit Frankrijk

Heb jij veel cd's?
Ja, ik heb **veel cd's**.
Ja, ik heb **er veel**.

Çok cd'n mi var?
Evet, çok cd'm var.
Evet çok var.

Hebt u een auto?
Nee, ik heb **geen auto**.
Nee, ik heb **er geen**.

Araban var mı?
Hayır, arabam yok.
Hayır yok.

13. Fiiller (3): emir kipi

Emir kipi, birine emir vermek veya cesaret vermek için kullanılır. Genellikle fiilin kökü kullanılır. Bu şekilde kullanımı *gayriresmi* emir kipi olarak kabul edilir:

Houd je mond!
Blijf hier!
Schiet op!
Kom hier!

Sus!
Bekle burda!
Acele et!
Gel buraya!

Buna rağmen, **u** (resmi) veya **jij** (gayri resmi) ardından *fiilin çekimli hali* emir kip olarak kullanılabilir:

Komt u toch⁴⁴ hier!
Blijft u toch hier!

Lütfen buraya gel!
Lütfen bekle!

Kom jij eens hier!
Blijf jij even hier!

Bir buraya gel!
Burada dur biraz!

Levha/tabela/uyarılarda, gayri şahsi emir vermek amacıyla kullanılan *fiilin mastar hali* de görülebilir:

Niet roken
Hier bellen

Sigara içmeyiniz
Lütfen bu zili çalınız

14. Fiiler (4): yer belirten fiiller

Nötr bir fiil olan **zijn** genellikle yer (pozisyon) belirten bir fiille değiştirilebilir. Zijn yerine geçebilecek üç fiil vardır: **staan**, **liggen** ve **zitten**.

Dikine duran, ama (bir itme ile) devrilebilecek bir nesne için **staan** kullanılır:

Het glas **staat** op tafel.
De klok **staat** op de kast.
De boom **staat** voor het huis.

Bardak masanın üzerinde duruyor.
Saat dolabın üzerinde duruyor.
Ağaç evin önünde duruyor.

⁴⁴ **Eens**, **even** ve **toch** gibi kelimeler emir kipinin kulağa daha dostça gelmesini sağlar.

Yüzeyde yatay duran ve devrilemeyecek durumdaki nesnelere için **liggen** kullanılır:

Het boek ligt op tafel.	Kitap masanın üzerinde duruyor.
Het kind ligt in bed.	Çocuk yatakta yatıyor.
De sleutels liggen op de plank.	Anahtarlar rafta duruyor.

Kısıtlı bir alanda duran cisimler için ise **zitten** kullanılır:

Het geld zit in mijn zak.	Para cebimde duruyor.
Er zit geen suiker in de pot.	Kasede hiç şeker yok.
Mijn paspoort zit in jouw tas.	Pasaportum senin çantanda.

Staan, **liggen** ve **zitten** filleri de **te** + mastar şeklinde eşzamanlı olarak gerçekleşen iki olayı belirtmek için kullanılan beş fiil arasında sayılabilir. Bakınız bölüm 20 (c).

15. Zamirler (3): iyelik, dönüşlü ve dönüşümlü zamirler

Genel bir özet olarak, şahıs zamirlerine bir kez daha göz atalım:

şahıs/özne	şahıs/özne olmayan	iyelik	dönüşlü
ik	me/mij	mijn	me
je/jij	je/jou	je/jouw ⁴⁵	je
u	u	uw	u/zich ⁴⁶
hij	hem	zijn	zich
ze/zij	haar	haar	zich
het	het	zijn	zich
we/wij	ons	ons/onze ⁴⁷	ons
jullie	jullie	jullie	je
ze/zij	ze/hen/hun	hun	zich

İyelik zamiri isimden önce gelir. İyeliği ifade etmenin başka yolları da vardır. Örneğin, **van (edat) + özne olmayan şahıs zamiri** kullanılır. Bur durumda şahıs zamiri vurgulanır:

Dit is mijn boek.	Bu benim kitabım.
Dit boek is van mij .	Bu kitap benim.
Dit zijn onze boeken.	Bunlar bizim kitaplarımız.
Deze boeken zijn van ons .	Bu kitaplar bizim.

⁴⁵ **Je** iyelik zamiri, vurgulanmayan **je** şahıs zamirine karşılık gelmektedir; **jouw** ise vurgulanan **jij** ve **jou** şahıs zamirlerine karşılık gelmektedir.

⁴⁶ **Zich**, üçüncü tekil şahsa aittir ama sıkça resmi form olan **u** için kullanılır. **U hebt/u heeft** i bölüm 5' te karşılaştırınız.

⁴⁷ Tekil bir het-kelimesi için **ons** kullanırken, bir de-kelimesi ve tüm çoğullar için **onze** kullanılır.

Dönüşlü zamirler Hollandaca’da sıkça diğer fiillerle birlikte kullanılırlar. Dönüşlü fiiller birkaç örnek: **zich wassen** (yıkamak), **zich scheren** (traş olmak), **zich schamen** (utanmak), **zich vergissen** (yanılmak), **zich bukken** (eğilmek), **zich voelen** (hissetmek) etc.:

Ik was me in de rivier.	Nehirde yıkıyorum.
Nee, jij vergist je .	Hayır, yanılıyorsun.
Hij scheert zich elke dag.	Her gün traş oluyor.
Wij voelen ons heerlijk!	Harika hissediyoruz!

Dönüşlü zamirler, bir edatın ardından **bij zich hebben**(yanında/üzerinde olmak) örneğinde olduğu gibi kullanılabilirler:

Ik heb geld bij me .	Üzerimde para var.
Jij hebt geld bij je .	Üzerinde para var.
Hij heeft geld bij zich .	Üzerinde para var.
Wij hebben geld bij ons	Üzerimizde para var.
etc.	

Birinci, ikinci ve üçüncü çoğul şahıslar için *dönüşümlü zamir* olarak **elkaar** (birbirini) kullanılır:

Wij begroeten elkaar .	Birbirmizi selamlıyoruz.
Jullie lijken op elkaar	Birbirinize benziyorsunuz.
Zij houden van elkaar .	Birbirlerini seviyorlar.

16. Fiiller (5): tamamlanmamış geçmiş zaman - düzenli (onvoltooid verleden tijd - regelmatig)

Hollandaca’daki tamamlanmamış geçmiş zaman, masal veya gündelik hayattaki olayları anlatmakta kullanılır:

Er was eens een prins ...	Bir zamanlar bir prens vardı ...
en ze leefden nog lang en gelukkig.	ve sonsuza dek mutlu yaşadılar.

Ik was in de stad, ik liep over	Şehirdeydim, meydanda yürüyordum
het plein en toen gleed ik uit	ve bir muz kabuğuna basıp kaydım.
over een bananenschil.	

Düzenli fiillerin tamamlanmamış geçmiş zamanını oluşturmak için, sadece kuralları uygulamak yeterlidir. Şimdiki zamanda olduğu gibi, fiilin mastar hali ile başlanır ve ardından sondaki **-en** eki atılır (basamak 1 ve 2).

3. *yeni* bir basamak gerekli olup, bu basamakta fiilin yazılışı düzeltilmeden *önce*, fiilin **-en** eki atılmış halinin son harfine bakılır. Bu son harfe bağlı olarak ya **-te(n)** ya da **-de(n)** eki eklenir:

-te(n): eğer son harf **-ch**, **-f**, **-k**, **-p**, **-s** veya **-t** ise (aklıda kolay kalması için: **soft ketchup** kelimesinin sessizlerini kullanın)

-de(n): eğer son harf diğer sessiz harflerden biri veya herhangi bir sesli harf ise.

İmla düzeltilir (basamak 4) ve geçmiş zaman için gerekli olan ek eklenir (basamak 5).
Fiilin tekil şahıs durumları için (**-te/-de**) ve çoğul şahıs durumları için (**-ten/-den**) kullanılır.

Şimdi teker teker bu basamakları görelim:

1. Mastar fiil ile başlanır.

2. **-en** eki atılır.

3. Kalan kelimenin son harfine bakılır, **soft ketchup** yardımı ile (bkz. bir önceki paragraf) **-te(n)** veya **-de(n)** uygun olan seçilir.

4. Gerektiği durumlarda yazılış düzeltilir:

a. *Eğer* fiilin geri kalan kısmındaki sesli uzun sesli harf *ise* ve ardından bir sessiz harf geliyor ise, sesli harfin yanına aynı sesli harften bir tane daha eklenir .

b. eğer fiil kökü iki aynı sesli harf ile bitiyor ise, biri atılır.

c. fiil kökü sonunda **z** harfi var ise harfi yerine **s** konur

d. fiil kökü sonunda **v** harfi var ise , yerine **f** konur

Bu işlemler sonucunda modifiye edilmiş *fiil kökünü* elde etmiş oluruz.

5. Fiil ekimi aşağıdaki durumlara göre yapılır:

ik : kök + **-te/-de**

je/jij, u : kök + **-te/-de**

hij, ze/zij, het : kök + **-te/-de**

we/wij : kök + **-ten/-den**

jullie : kök + **-ten/-den**

ze/zij : kök + **-ten/-den**

Örnek olarak, bu kuralları şu fillere uygulayalım: **maken** (yapmak), **maaien** (çim biçmek), **lachen** (gülmek) and **halen** (almak).

İlk dört basamağı uygularsak:

1.	maken	maaien	lachen	halen
2.	mak-	maai-	lach-	hal-
3.	-k	-i	-ch	-l
4.	maak	maai	lach	haal

5. Basamak uygulandığında:

ik	maakte	maai de	lachte	haal de
je/jij, u	maakte	maai de	lachte	haal de
hij, ze/zij, het	maakte	maai de	lachte	haal de
we/wij	maak ten	maai den	lachte n	haal den
jullie	maak ten	maai den	lachte n	haal den
ze/zij	maak ten	maai den	lachte n	haal den

Fiilin –en’ siz hali d veya t ile bites bile kurallar eksiksiz uygulanmalıdır. **Planten** ((bitki) dikmek) ve **leiden** (öncülük etmek) fiillerini karşılaştıralım:

1.	planten	leiden
2.	plant-	leid-
3.	-t	-d
4.	plant	leid

5. Basamak uygulandığında:

ik	plant te	leid de
je/jij, u	plant te	leid de
hij, ze/zij, het	plant te	leid de
we/wij	plant ten	leid den
jullie	plant ten	leid den
ze/zij	plant ten	leid den

Buradaki çift sessiz harfler, sanki tekmiş gibi telaffuz edilir dolayısı ile fiilin çoğul şahıs hallerinde şimdiki zaman (wij plant**en**, wij leid**en**) ve tamamlanmamış geçmiş zaman (wij plant**ten**, wij leid**den**) arasındaki bir fark *duyulamaz*.

Fiilin yazılımını düzeltmeden *önce* uygulanan 3. basamağın önemini göstermek için **verhuizen** (taşınmak) ve **beloven** (söz vermek) fiillerine bir göz atalım:

1.	verhuizen	beloven
2.	verhuiz-	belov-
3.	-z	-v
4.	verhuis	beloof

5. Basamak:

ik	verhuis de	beloof de
je/jij, u	verhuis de	beloof de
hij, ze/zij, het	verhuis de	beloof de
we/wij	verhuis den	beloof den
jullie	verhuis den	beloof den
ze/zij	verhuis den	beloof den

Fiilin yazılımını gerektiğinden erken düzeltirseniz, sonuç ***ik verhuiste** ve ***ik beloofte** olur.

17. Fiiller (6): tamamlanmış zaman - düzenli (voltooide tijd - regelmatig)

Tamamlanmış zaman (voltooid tegenwoordige tijd) bir olay gerçekleşmiş olduğunda kullanılır. Hollandaca'daki bu zaman türü, tamamlanmamış geçmiş zamandan (voltooid verleden tijd) daha sık kullanılır.

Tamamlanmış zaman, bir yardımcı fiil ve geçmiş zaman kipinden oluşur. Tamamlanmış zamanı oluşturmak için kullanılan yardımcı fiil ya **hebben** ya da **zijn** fiilidir. Eğer bu yardımcı fiiller şimdiki zaman çekimi ile kullanılmışsa *tamamlanmış şimdiki zamanı* (voltooid tegenwoordige tijd); geçmiş zaman çekimi ile kullanılmışlarsa *tamamlanmış geçmiş zamanı* (voltooid verleden tijd) ifade ederler.

Şimdi düzenli fiillerin *geçmiş zaman kiplerini* oluşturmaya başlayalım.

a. Geçmiş zaman kipleri

Düzenli fiillerin geçmiş zaman kipleri, fiil kökü, onun önüne gelen **ge-** ve arkasına yerleştirilen **-t** veya **-d** eklerinden oluşur.

Tamamlanmamış geçmiş zamanda kullandığımız **soft ketchup** burada da ipucu olarak kullanılır: eğer fiilin **-en** eki atılmış halinin son harfi “soft ketchup” taki sessiz harflerden biri ise **-t**, tüm diğer durumlarda ise **-d** eklenir ve fiilin başına **ge-** öneki getirilir. Aşağıdaki basamakları uygulayacak olursak:

1. Master fiil ile başlanır.
2. **-en** eki atılır.
3. Kalan kelimenin son hardine bakılır, **soft ketchup** yardımı ile (bkz. bir önceki paragraf) **-te(n)** veya **-de(n)** uygun olan seçilir.
4. Gerektiği durumlarda yazılış düzeltilir:
 - a. *Eger* fiil kökünün geri kalan kısmındaki sesli uzun sesli harf *ise*, ve ardından bir sessiz harf geliyor ise, sesli harfin yanına aynı sesli harften bir tane daha eklenir
 - b. eğer fiil kökü iki aynı sesli harf ile bitiyor ise, biri atılır.
 - c. fiil kökü sonunda **z** harfi var ise harfi yerine **s** konur
 - d. fiil kökü sonunda **v** harfi var ise , yerine **f** konurBu işlemler sonucunda modifiye edilmiş *fiil kökünü* elde etmiş oluruz.
5. Kökün başına **ge-** öneki ve sonunda da **-t/-d** eklerinden biri getirilir.

Dikkat! Eğer fiilin başınada vurgulanmamış bir önek (**be-**, **ge-**, **her-**, **ont-** veya **ver-**) halihazırda var ise, ikinci bir **ge-** öneki *eklenmez*.

Bunlara örnek olarak şu fiilleri bir göz atalım: **werken** (çalışmak), **planten** ((bitki dikmek), **leiden** (öncülük etmek), **verhuizen** (taşınmak) and **beloven** (söz vermek).

1.	werken	planten	leiden	verhuizen	beloven
2.	werk-	plant-	leid-	verhuiz-	belov-
3.	-k	-t	-d	-z	-v
4.	werk	plant	leid	verhuis	beloof
5.	gewerkt	geplant	geleid	verhuisd	beloofd

Geplant geçmiş zaman kipinde fazladan bir **-t** ekine gerek yoktur, çünkü kök halihazırda bir **-t** harfi ile bitmektedir. **Geleid** geçmiş zaman kipinin kökü de hali hazırda bir **-d** harfi ile bittiğinden, ikinci bir **-d** harfine gerek yoktur. **Verhuisd** geçmiş zaman kipi ise vurgulanmamış bir önek ile başladığından, **ge-** öneki eklenmez. Bu durum **beloofd** için de geçerlidir.

b. *Hebben* ve *zijn* yardımcı filleri

Tamamlanmış zaman oluşturulurken ne zaman **hebben**, ne zaman **zijn** kullanılır? Yardımcı fiil olarak genellikle **hebben** kullanılır.

Zijn ise aşağıdaki (düzenli veya düzensiz) fiillerle birlikte kullanılır:

• **komen, gaan, zijn, blijven, worden** ve **gebeuren**

Ik ben gisteren al gekomen .	Ben dün zaten geldim.
Ik ben naar Amsterdam gegaan .	Amsterdam'a gittim .
Ik ben er niet lang gebleven .	Orada uzun süre kalmadım.
Ik ben ziek geworden .	Hasta oldum.
Dat is eerder gebeurd .	Bu daha öce oldu.

• *durum değişimi* belirten fiiller, örneğin, **veranderen** (değişmek), **geboren worden** (doğmak), **sterven** (ölmek), **stoppen** (durmak) vs.

Jij bent erg veranderd .	Çok değiştin.
Hij is in 1996 geboren .	1996' da doğdu.
Zij is in 2003 gestorven .	2003'de öldü.
Hij is gestopt met roken.	Sigarayı bıraktı.

• *hareket* bildiren fiiller, örneğin, **fietsen** (bisiklet sürmek), **lopen** (yürümek) etc.

Bu fiiller yardımcı fiil olarak ya **zijn** ya da **hebben** alırlar:

- **zijn**: eğer yön veya gidilecek yer/ hedef belirtilmiş ise (örneklerde siyah harflerle yazılı)

- **hebben**: eğer yön veya gidilecek yer/ hedef belirtilmemiş ise

Karşılaştırma:

Ik ben naar Leiden gefietst.	Leiden'e bisikletle gittim.
Ik heb drie uur gefietst.	3 saat bisiklet sürdüm.

Ik **ben** naar huis gelopen.
Ik **heb** in de tuin gelopen.

Eve yürüdüm.
Bahçede yürüdüm.

Şu ana kadar sadece yardımcı fiilin *tamamlanmış şimdiki zamandaki* durumuna örnek verdik. Son verdiğimiz örnekleri tamamlanmamış geçmiş zamana çevirsek:

Ik **was** naar Leiden gefietst.
Ik **had** 3 uur gefietst.
Ik **was** naar huis gelopen.
Ik **had** in de tuin gelopen.

Leiden'e bisikletle gitmiştim.
3 saat bisiklet sürmüştüm.
Eve yürümüşüm.
Bahçede yürümüşüm.

Dikkat! *Ana cümlede*, yardımcı fiil (bu durumda çekimli fiil) öznenen sonra *ikinci sırada* yer almaktadır; geçmiş zaman kipi *cümlenin sonunda* yer alır.⁴⁸

18. Fiiller (7): tamamlanmamış geçmiş zaman - düzensiz ve tamamlanmış zaman (onvoltooid en voltooid verleden tijd - onregelmatig)

a. Tamamlanmamış geçmiş zaman

Şimdiki zamanda düzenli olan birçok fiil, tamamlanmamış geçmiş, tamamlanmış zamanda düzensizdirler. Bunları iyi ezberlemekten başka bir yolu yoktur. Çoğu düzensiz fiiller sesli değişimine uğrarlar:

spreken	sprak, spraken	heeft gesproken	konuşmak
zitten	zat, zaten	heeft gezeten	oturmak

Tekil ve çoğul şahıslar için olmak üzere iki halleri bulunur. Çoğul hal için, genellikle tekil hale **-en** eki eklenir. Don't forget to adjust the spelling if necessary when adding **-en**:

schrijven	ik/jij/etc. schreef	wij/jullie/zij schreven yazmak
zingen	ik/jij/etc. zong	wij/jullie/zij zongen şarkı söylemek

Düzensiz fiillerin listesi için Ek I'e bakınız. Fiiller taşıdıkları benzer özelliklere göre, özellikle sesli değişimine göre, gruplandırılmışlardır. Umarız, bu ezberleyebilmenizi biraz da olsa kolaylaştıracaktır. Alfabetik liste de yardımcı olabilir.

Eğer fiilin orijinal hali (örneğin **nemen**) düzensiz ise, bu fiilin vurgulu önek alan diğer kombinasyonları da (örneğin **afnemen**, **innemen**, **opnemen**, **overnemen** vs.) düzensiz olur.⁴⁹

⁴⁸ Cümledeki öğelerin düzeni için 19. bölüme bakınız.

⁴⁹ Ayrılabilir ve ayrılamayan fiiller için bölüm 27' yi gözden geçiriniz.

Aşağıda **hebben** (sahip olmak), **zijn** (olmak) and **worden** (olmak/haline gelmek), ve modal fiillerin (**kunnen**, **moeten**, **mogen**, **zullen** ve **willen**) tamamlanmamış geçmiş zaman çekimlerini görebilirsiniz:

	hebben	zijn	worden	kunnen
ik	had	was	werd	kon
je/jij, u	had	was	werd	kon
hij, ze/zij, het	had	was	werd	kon
we/wij	hadden	waren	werden	konden
jullie	hadden	waren	werden	konden
ze/zij	hadden	waren	werden	konden
	moeten	mogen	zullen	willen
ik	moest	mocht	zou	wilde/wou ⁵⁰
je/jij, u	moest	mocht	zou	wilde/wou
hij, ze/zij, het	moest	mocht	zou	wilde/wou
we/wij	moesten	mochten	zouden	wilden/wouden
jullie	moesten	mochten	zouden	wilden/wouden
ze/zij	moesten	mochten	zouden	wilden/wouden

b. Tamamlanmış zaman

Sıkça kullanılan düzensiz fiillerin tamamlanmış zaman çekimlerini Ek I' de bulabilirsiniz. Bunu yanısıra yardımcı fiiller (**hebben** veya **zijn**) da belirtilmiştir. Düzensiz tamamlanmış fiil kipi genellikle **ge-** + fiil kökü (sesli dönüşümlü ve dönüşümsüz) + **-en**' dir:

slapen	sliep, sliepen	heeft geslapen	uyumak
vallen	viel, vielen	is gevallen	düşmek

Düzensiz fiilleri iyi öğrenmenizi ve sıklıkla tekrar etmenizi tavsiye ederiz.

19. Kelime düzeni (2): uzun ana cümleler

Şu ana kadar, devrik olmayan normal ana cümlelerde standart kelime düzeninin şöyle olduğunu gördük: özne-çekimli fiil- kalanların hepsi.⁵¹ Şimdi ise uzun ana cümleler üzerinde duracağız.. Fiil olmayan kısımlardan dönüşlü zamir, düzenli ve düzensiz nesne,

⁵⁰ Tercih edilen düzenli **wilde/wilden** çekimidir. Buna rağmen, günlük dilde **wou/wouden** da sıkça kullanılır.

⁵¹ Bkz. bölüm 2.

zaman, durum ve yer bildirimine değinirken, fiillerde ise mastar ve geçmiş zaman kiplerinin yeri üzerinde duracağız.⁵²

a. Fiil olmayan ögeler arasındaki kelime düzeni

Dönüşlü zamir her zaman dolaysız tümleçten önce gelir:

Ik herinner **me** die man.
O adamı hatırlıyorum.

Gisteren herinnerde ik **me** hem.
Dün onu hatırladım.

Dolaysız tümlecin şahıs zamiri olması durumu haricinde, *dolaysız tümleç* dolaylı tümlecin ardından gelir:⁵³

Zij geeft haar vriend **Lof der zothed van Erasmus**.
Arkadaşına Erasmus'un *Lof der zothed*' unu veriyor.

Zij geeft hem **Lof der zothed van Erasmus**.
Ona Erasmus'un *Lof der zothed*' unu veriyor.

Zij geeft **het** haar vriend.
Onu arkadaşına veriyor.

Zij geeft **het** hem.
Onu ona veriyor.

Belirli nesne, ya çekimli fiilin ardından gelir ya da cümlenin ortasına yerleştirilirken, *belirsiz nesne* ise cümlenin sonuna doğru yer alır:

Ik heb **de tweeling** gisteren nog gezien.
İkizleri daha dün gördüm.

Ik heb gisteren **de tweeling** nog gezien.
İkizleri daha dün gördüm.

Ik heb gisteren in dit restaurant **een tweeling** gezien.
Dün bu restoranda bir ikiz gördüm.

Genel olarak *zaman bildirimleri*, *durum bildirimlerinin* önüne, onlar da *yer ve yön bildirimlerinin* önüne yerleştirilir:

Ik ga *op zaterdag* **naar de markt**.
Cumartesi pazara gidiyorum.

⁵² Ayrılabilir fiillerin örneklerinin pozisyonları için bölüm 27' ye bakınız. **Om (...)** te + mastar fiil yapısı için bölüm 20' ye göz atınız.

⁵³ Ayrıca, dolaylı tümleç verilen örnekte olduğu gibi bir edat grubuna dönüşmedikçe: Zij geeft *Lof der zothed* van Erasmus **aan haar vriend**.

Ik ga *morgen* met de trein **naar Amsterdam**.
Trenle Amsterdam'a yarın gidiyorum.

b. Diğer fiiller ve fiil parçaları arasındaki kelime düzeni⁵⁴

Geçmiş zaman kipi en son gelir:

Ik heb gisteren zelf **gekookt**.
Dün kendim yemek pişirdim.

Fiilin *mastar* hali en son gelir. Eğer *birden fazla mastar halinde fiil var ise*, esas fiil en son gelir:

Hij blijft vanavond bij ons **eten**.
Bu akşam bizde yemeğe kalıyor.

Hij wil vanavond bij ons blijven **eten**.
Bu akşam bizde yemeğe kalmak istiyor.

Hij zou vanavond bij ons willen blijven **eten**.
Bu akşam bizde yemeğe kalmak istiyor.

Bu kuralları verirken, Hollandaca cümle yapısındaki kelime sırasının oldukça esnek olduğunu söylemeden geçemeyeceğiz. Hollandacayı öğrenmeyi ilerlettikçe, daha çok kural ve istisnaların olduğunu farkına varacaksınız.

20. Fiiler (8): mastar hali (*te'* li ve *te'* siz)

a. *Te'* siz mastar hali

Tüm modal fiillerin bir mastar fiil ile **te** *olmaksızın* kullanılabileceğini daha önce de görmüştük: **kunnen**, **moeten**, **mogen**, **willen** ve **zullen**:

Ik kan/moet/mag/wil/zal morgen komen.

Bir mastar fiil ile **te** *olmaksızın* kullanılabilen *diğer* fiiller de vardır: **gaan**, **komen**, **blijven**, **horen**, **zien**, **voelen** ve **laten**:

Ik **ga** vanavond hard **studeren**.

Hij **komt** morgen bij ons **eten**.

Wij **blijven** vanavond niet **slapen**.

Wij **horen** de baby **huilen**.

Bu gece çok çalışacağım.

Yarın akşam yemeğe geliyor.

Bu akşam yatıya kalmıyoruz.

Bebegin ağladığını duyuyoruz.

⁵⁴ Ayrılabilir bir fiilin önekin yeri bölüm 27' de açıklanmıştır.

Ik zie mijn neef Jan daar lopen .	Kuzenim Jan'ın orada yürüdüğünü görüyorum.
Ik voel de mug bijten .	Sivrisineğin ısırıldığını hissediyorum .
Zij laat anderen voor zich werken .	O başkalarını kendi yerine çalıştırıyor.

b. *Te'* li mastar hali⁵⁵

Diğer tüm fiiller te yardımı ile bir mastar fiil ile birarada kullanılırlar. Birkaç örnek:

beginnen te	başlamak
beloven te	söz vermek
blijken te	görünmek
durven te	cesaret etmek
hoeven te	< geen veya niet ile birlikte kullanılırlar: gerek olmamak>
lijken te	benzemek/görünmek/gözükmek
proberen te	denemek
schijnen te	görünmek, gözükmek, gibi gelmek
vergeten te	unutmak
weigeren te	geri çevirmek

Het begint te regenen.	Yağmur başlıyor.
Het kind belooft het nooit meer te doen.	Çocuk bir daha yapmayacağına söz veriyor.
Hij blijkt toch te komen.	Yine de gelecekmiş gibi görünüyor.
Ik durf niet te zwemmen.	Yüzmeye cesaret edemiyorum.
Ik probeer toch naar Amsterdam te komen.	Yine de Amsterdam' a gelmeyi deneyeceğim.
Hij vergeet een kaartje te kopen.	Bir billet almayı unutuyor.

Hoeven fiili, sürekli olumsuzluk kelimesi (**geen/niet**)⁵⁶ ile birlikte kullanılarak, **moeten** fiilinin olumsuz halini oluşturduğundan özel bir durum teşkil eder. Bir mastar ile kullanılması durumunda **te** eklenmelidir:

Ik moet huiswerk maken.	Ödev yapmak zorundayım.
Ik hoef geen huiswerk te maken.	Ödev yapmak zorunda değilim
Hij moet vanavond komen.	Bu gece gelmeli.
Hij hoeft vanavond niet te komen.	Bu gece gelmek zorunda değil.

c. İki eşzamanlı olayın *te* yardımı ile belirtilmesi

Hollanadaca'da aynı anda olan iki olayı anlatmak için özel bir yapı bulunur: çekimli fiil + **te** + mastar. Çekimli fiil sadece aşağıda verilen fiillerden biri olabilir:

⁵⁵ Ayrılabilir fiiller ile ilgili örnekler için bölüm 27'ye bakınız.

⁵⁶ Olumsuzluk için bölüm 10' a da bakınız.

staan	ayakta durmak
zitten	oturmak
liggen	uzanmak
lopen	yürümek
hangen	asmak

Çekimli fiil ilk olayı, **te** ile bağlanmış olan mastar halindeki fiil ise ikinci olayı anlatır:

Hij staat te praten.	Konuşmaya duruyor.
Ik zit een boek te lezen.	Kitap okumaya oturuyor
Zij ligt te slapen.	Uykuya yatıyor.
Jij loopt te dromen.	Ayakta uyuyorsun.
De was hangt te drogen.	Çamasırlar kurumaya asılı.

d. *Om te' li cümle yapısı*

Om (...) te + mastar kullanılan yapılarda **om** bir amaç belirtebilir:

Ik heb een cursus gevolgd **om te leren koken**.
Yemek yapmayı öğrenmek için bir kursa gittim.

Ik ben gisteren naar Amsterdam gegaan **om een expositie te bezoeken**.
Dün bir sergi ziyaret etmek için Amsterdam'a gittim.

Te + sıfat + **om (...)** te + mastar yapı kombinasyonu da mümkündür:

Ik ben te moe **om te studeren**.
Çalışmak için çok yorgunum.

Het is te laat **om naar de supermarkt te gaan**.
Süpermarkete gitmek için çok geç.

Om (...) te + mastar yapısı önünde bulunan **het** şahıs zamirini belirtir:

Ik haat *het* **om de onregelmatige werkwoorden te leren**.
Düzensiz fiilleri öğrenmekten nefret ediyorum.

Het is veel leuker **om naar het strand te gaan**.
Plaja gitmek daha eğlenceli.

Eğer **zin hebben, om (...)** te + mastar ile beraber kullanılır ise:⁵⁷

Ik heb zin **om vanavond naar Utrecht te gaan**.
Canım bu akşam Utrecht'e gitmek istiyor.

⁵⁷ **Zin hebben** ile yapılabilecek başka bir yapı ise, **in'** li edat grubu kullanılarak yapılandır: Ik heb zin in koffie (Canım kahve istiyor).

Om (...) te + mastar yapısının, diğer tüm fiil ve fiil harici öğelerden bile sonra cümlelerin *sonuna* geldiğine dikkat ediniz.

21. Fiiler (9): gelecek zaman (toekomende tijd)

Hollandaca’da gelecek zaman için bir yardımcı fiil (**zullen**) vardır, ancak pek kullanılmaz. Genellikle esas fiilin şimdiki zaman hali kullanılır. Cümlelerin/hikayenin gelişinden, cümlelerin gelecek zamana ait olup olmadığı anlaşılır. Bazen açıkça belirtmek için, **morgen** (yarın), **volgende week** (önümüzdeki hafta) gibi zaman zarfları kullanılır:

Ik werk vanavond niet.
Bu gece çalışmayacağım.

Ik doe volgende maand rijexamen.
Önümüzdeki ay ehliyet sınavına gireceğim.

Gaan fiili bir tür yardımcı fiil olarak, gelecek zamanı belirtmek için her zaman bir mastar ile beraber kullanılır:

Volgend jaar ga ik in Amerika studeren.
Seneye Amerika’da okuyacağım.

Zullen yardımcı fiili resmi durumlarda, örneğin tren istasyonundaki anonslarda kullanılır:

De trein naar Leiden zal over enkele ogenblikken aankomen op spoor 5.
Leiden’e gidecek olan tren birazdan 5. platforma gelecektir.

22. Fiiler (10): edilgen çatı

Edilgen çatı bir yardımcı fiil ve esas fiilin geçmiş zaman kipinden oluşur.⁵⁸ Şimdiki zaman ve tamamlanmamış geçmiş zaman için **worden** yardımcı fiili, tamamlanmış şimdiki ve tamamlanmış geçmiş zaman için ise **zijn** yardımcı fiili kullanılır.

Aslında edilgen çatı, normal bir ana cümlede, *etken cümlelerin nesnesinin özne durumuna getirilmesi* ile oluşturulan değişik bir bakış açıdır. Bazen orjinal özne, önüne **door** getirilerek cümleye eklenir:

Ik heb **deze boeken** gekocht.
Deze boeken zijn door mij gekocht.⁵⁹

Bu kitapları satın aldım.
Bu kitaplar benim tarafımdan satın alındı.

⁵⁸ Geçmiş zaman kipi için 17. ve 18. bölümleri gözden geçiriniz.

⁵⁹ Deze boeken *worden* (= şimdiki zaman)/*werden* (= geçmiş zaman)/*zijn* (= yakın geçmiş zaman)/*waren* (= tamamlanmış geçmiş zaman) door mij gekocht.

Genellikle *etken* cümlenin öznesi belirtilmez:

De arts opereert mij volgende week.	Doktor beni önümüzdeki hafta ameliyat edecek.
Ik word volgende week [-] geopereerd.	Önümüzdeki hafta ameliyat edileceğim.
Hij heeft de beste studenten geselecteerd.	O en iyi öğrencileri seçti.
De beste studenten zijn [-] geselecteerd.	En iyi öğrenciler seçildi.

Eğer edilgen cümlenin öznesi belli değilse bu durumda, özne yerine **er** kullanılır:

Er wordt gebeld. Wie kan dat zijn?	Kapı çalıyor. Kim olabilir?
Er wordt vanavond veel gelachen.	Bu gece çok gülmeyecek.

23. Bileşik cümleler (1): ana cümlelerin birleşimi

Bileşik bir cümle, iki ana cümlenin bir düzenleyici bağlaç ile birleştirilmesinden oluşur. Bağlaç kelime düzenini etkilemez: her iki çekimli fiil de ikinci sırada yer alır. Bağlaç ikinci ana cümleye ait sayılmaz, dolayısı ile bağlaçtan *sonra* sayılmaya başlanır.

Düzenleyici bağlaçlar:

en	ve
maar	ama
want	çünkü (ana cümle düzeni ile kullanılır!)
of	veya/ ya...ya da/ yoksa
dus	dolayısı ile

Örnekler: Jan slaapt **en** Marie kookt.
Jan uyuyor ve Marie yemek yapıyor.

Jan slaapt **maar** Marie kan niet slapen.
Jan uyuyor ama Marie uyuyamıyor.

Jan slaapt **want** hij is erg moe.
Jan uyuyor çünkü çok yorgun.

Jan werkt nog **of** hij is op weg naar huis.
Jan ya hala çalışıyor yada eve gitmek için yoldadır.

Jan is moe **dus** hij gaat naar bed.
Jan yorgun dolayısı ile yatağa gidiyor.

Of bağlacı, iki (kapalı⁶⁰) soruyu da birleştirebilir; bu durumda çekimli fiil ilk sırada yer alır:

Ga je mee **of** blijf je thuis?
Geliyor musun yoksa evde mi kalıyorsun?

Kom jij bij mij **of** kom ik bij jou?
Sen mi bana geliyorsun yoksa ben mi sana geleyim?

24. Bileşik cümleler (2): ana cümlelerle ve alt cümlelerin birleşimi

a. Bileşik cümledeki kelime düzeni

Ana ve alt cümleden oluşan bileşik bir cümle, iki cümleden herhangi biri ile başlayabilir. Şayet *ana cümle* ile başlarsa, ana cümle *içerisindeki* kelime düzeni değişmez (yani çekimli fiil ikinci sırada, özne de ya birinci sırada, ya da devrik cümle durumunda üçüncü sırada yer alır):

Ik ga vanavond naar de film als ik genoeg tijd heb.
Sinemaya gideceğim bu akşam eğer yeterli zamanım olursa.

Vanavond ga ik naar de film als ik genoeg tijd heb.
Bu akşam sinemaya gideceğim eğer yeterli zamanım olursa.

Eğer, bileşik cümle *alt cümle* ile başlıyor ise, tüm alt cümle olduğu gibi yazılır ve ardından ana cümle çekimli fiili ikinci ve ardından da özne üçüncü sırada gelir:

*Als ik genoeg tijd heb,*⁶¹ *ga ik vanavond naar de film.*
Eğer yeterli zamanım olursa, bu akşam sinemaya gideceğim.

Bu alt cümlelerin tamamı, tek bir zarfın da yapabileceği gibi, çevrime sebep olur:

Dan ga ik vanavond naar de film.
Öyleyse sinemaya gideceğim.

Buna uygun başka bir örnek:

Nadat ik boodschappen heb gedaan, ga ik eten koken.
Alışverişimi yaptıktan sonra, akşam yemeği pişireceğim.

⁶⁰ 6. bölüme bakınız

⁶¹ Eğer bir alt cümle çekimli fiilinin ardından, ana cümle çekimli fiili geliyorsa, iki cümle arasında virgül konur.

Daarna *ga ik eten koken.*
Ondan sonra akşam yemeği pişireceğim.

b. Alt cümle içerisindeki kelime düzeni

Yukarıdaki örneklerden de görüldüğü gibi, alt cümle içerisindeki çekimli fiil, cümle sonunda yer alır. Alt cümlede başka fiiller de varsa, onlar da alt cümlenin sonunda yer alırlar. Çekimli fiil genellikle diğer fiillerin (mastar, geçmiş zaman kipi) önünde yer alır:

Ik weet dat hij dat niet **doet**.
Onun onu yapmayacağını biliyorum.

Ik weet dat hij dat niet **heeft** gedaan.
Onun onu yapmadığını biliyorum.

Ik weet dat hij dat nooit **had** kunnen doen.
Onun onu hiçbir zaman yapmış olamayacağını biliyorum.

Alt cümleler, bağlı cümle bağlaçları ile başlarlar. Hollandacada bunlardan oldukça çok vardır.

c. Bağlı cümle bağlaçları

- Zaman bağlaçları büyük bir bölümü oluşturur:

als, wanneer ⁶²	ne zaman, -diği zaman,
toen ⁶³	ne zaman, iken, -ken
totdat	-e kadar, -e değin, -e dek
voordat	önce, evvel, -den önce, -meden önce
nadat ⁶⁴	-den sonra, -in ardından
terwijl	o esnada, -ken
sinds ⁶⁵	-den beri, -dan beri
zodra	hemen, derhal, -diği gibi

- Diğer bağlaçlar:

omdat	çünkü, -den dolayı (alt cümle kelime düzeni ile)
doordat ⁶⁶	çünkü, -den dolayı
zodat	öyle ki, için
als, indien ⁶⁷	eğer

⁶² Her zaman *şimdiki zaman* ile beraber kullanılır.

⁶³ Her zaman *tamamlanmamış geçmiş zaman* ile beraber kullanılır.

⁶⁴ Her zaman bir *tamamlanmış zaman* ile kullanılır.

⁶⁵ Bağlı cümle bağlacı olan **sinds** ile edat olan **sinds**' i (bkz. Ek V) birbirine karıştırmayınız.

⁶⁶ **Omdat** ile **doordat** arasındaki fark, Hollandalılar için de anlaşılması zordur. **Omdat** bir sebep, **doordat** bir amaç bildirir.

⁶⁷ **Indien** yazım dilinde, **als** ise hem yazım hem de konuşma dilinde kullanılır.

tenzij	-medikçe, -madıkça, -mezse, -mazsa
hoewel	her ne kadar, ise de, -e karşın
zoals	gibi

Aşağıda bu bağlaçların cümle içindeki kullanım örneklerini görebilirsiniz. Hem ana cümle hem de alt cümledeki kelime düzenine dikkat ediniz.

Wanneer ik klaar ben, roep ik je.
Hazır olduğumda seni çağırırım.

Toen het begon te regenen, ging ik naar huis.
Yağmur yağmaya başlayınca eve gittim.

We blijven hier staan **totdat** de trein komt.
Tren gelene kadar burada duracağız.

Je moet je handen wassen **voordat** je gaat eten.
Yemeğe başlamadan önce, ellerini yıkamalısın.

Nadat ik heb opgeruimd, ga ik naar bed.
Ortalığı topladıktan sonra, yatacağım.

Hij fluit **terwijl** hij onder de douche staat.
Duş yaparken ılık çalıyor.

Sinds zij in Leiden woont, zien we haar nooit meer.
Leiden’da yaşadığından beri, onu bir daha görmedik.

Ik bel je **zodra** ik iets meer weet.
Daha fazla birşey öğrendiğim zaman seni ararım.

Ik ga niet met vakantie **omdat** ik geen geld heb.
Tatile gitmeyeceğim çünkü param yok.

Doordat de trein vertraging had, kwam ik te laat.
Trenin rötar yapmasından dolayı geç kaldım.

Ik heb geld gespaard, **zodat** ik met vakantie kan.
Para biriktirdim ki şimdi tatile gidebileyim.

Als je morgen langs wilt komen, moet je me van tevoren bellen.
Eğer yarın gelmek istiyorsan, bena önceden telefon etmelisin.

Ik kan niet met jullie mee, **tenzij** ik een dag vrij kan krijgen.
İzin alamazsam, sizinle gelemem.

Zij draagt die sjaal **zoals** haar moeder die droeg.
O şalı aynı annesinin bağladığı gibi bağlıyor.

d. Dolayı anlatım

Dolaylı anlatımda, özel bir alt cümle kullanılır. Temelde, bu dolaysız anlatımın alt cümleye dönüştürülmüş halidir. Dolaylı hal, alt cümle için geçerli olan kelime düzeni kurallarına uyar. Birleştirme aşağıda belirtilen bağlaçlarla yapılır:

- dat**⁶⁸ bağlı cümle bağlacı dolaylı ifadeleri belirtir
- of**⁶⁹ bağlı cümle bağlacı dolaylı evet/hayır sorularını belirtir
- bir soru kelimesi diğer dolaylı soruları belirtir.⁷⁰

Aşağıdaki örnekler dolaysız cümle ile başlıyor. Kelime düzenine dikkat ediniz.

• *dat*' lı dolaylı anlatım

Kees zegt: “Ik heb honger.”
Kees zegt **dat** hij honger heeft.

Kees der: “Açım.”
Kees aç olduğunu söylüyor.

Hij komt morgen.
Ik denk **dat** hij morgen komt.
Het is zeker **dat** hij morgen komt.

Yarın geliyor.
Sanırım yarın gelecek.
Yarın geleceği kesin.

• *of* lu dolaylı soru

Jan vraagt: “Wil jij een appel?”
Jan vraagt **of** jij een appel wilt.

Jan sorar: “Bir elma ister misin?”
Jan bir elma isteyip istemediğini soruyor.

Komt hij morgen?
Ik weet niet **of** hij morgen komt.
Het is onzeker **of** hij morgen komt.

Yarın geliyor mu?
Yarın gelip gelmeyeceğini bilmiyorum.
Yarın geleceği kesin değil.

• Soru kelimeli diğer dolaylı sorular

Anne vraagt: “**Waar** ga je **naartoe**?”
Anne vraagt **waar** je **naartoe** gaat.

Anna sorar: “Nereye gidiyorsun?”
Anne nereye gittiğini soruyor.

Wat komt hij doen?
Ik weet niet **wat** hij komt doen.
Het is niet duidelijk **wat** hij komt doen.

Ne için geliyor?
Ne için geldiğini bilmiyorum.
Ne için geldiği belli değil.

⁶⁸ Burada kullanılan bağlı cümle bağlacı **dat** ile işaret zamiri (bakınız bölüm 11) ve ilgi zamiri (bakınız bölüm 25) olarak kullanılan **dat**' ı birbirleriyle karıştırmayınız.

⁶⁹ Bağlı cümle bağlacı **of** ile düzenleyici bağlacı **of** u (bkz. Bölüm 23) birbirine karıştırmayınız.

⁷⁰ Soru cümleleri için bölüm 6' ya da bakınız.

25. Zamirler (4) : ilgi zamirleri

a. *Die* ve *dat* ilgi zamirleri

• **Die** şunları ifade eder:

- tekil haldeki bir **de**-kelimesini
- **de-** veya **het** farkı olmaksızın tüm çoğul isimler

Örnekler:

De man **die** daar loopt, is mijn buurman.
Orada yürüyen adam komşum olur.

De huizen **die** kort geleden zijn verkocht, zijn 10 jaar oud.
Geçenlerde satılan evler 10 yaşında.

• **Dat** şunları ifade eder:

- tekil haldeki bir **het**-kelimesini.

Örnekler:

Het huis **dat** kort geleden is verkocht, is 10 jaar oud.
Geçenlerde satılan ev 10 yaşında.

Het kind **dat** huilt, is gevallen.
Ağlayan çocuk düşmüş.

b. *Wat* ilgi zamiri

Aşağıdaki listede buluna kelimelerden sonra **wat** ilgi zamiri kullanılır:

alles	her şey
iets	bir şey
niets	hiç bir şey
veel	çok, fazla, hayli
weinig	az, bir kaç

Örnekler:

Alles **wat** je hier ziet, heb ik zelf gemaakt.
Burada gördüğün herşeyi ben kendim yaptım.

Er is niet veel **wat** ik niet lekker vind.
Lezzetli bulmadığım pek bir şey yok.

Eger tüm cümleden bahsediyorsanız, **wat** da kullanılır:

We gaan morgen naar Amsterdam, **wat** ik heel leuk vind.
Yarın Amsterdam'a gidiyoruz, ki bu çok hoşuma gidiyor.

c. *Waar* ilgi zamiri

Waar ilgi zamiri bir yeri işaret eder:

Ik woon in de stad **waar** ik geboren ben.
Doğduğum şehirde oturuyorum .

De winkel **waar** ik deze heerlijke broodjes koop, is vlakbij.
Bu lezzetli ekmekleri aldığım dükkan yakında.

d. *Wie* ve *wat* ilgi zamirleri + edat

Wie ve **wat** ilgi zamirleri bir *edat* ile birlikte kullanılabilirler. Bu tür kombinasyonlar şu şekilde kullanılırlar:

- edat + **wie** (eğer kişilerden bahsediliyorsa)
- **waar** + edat (eğer şeylerden bahsediliyorsa).⁷¹

Kişilerden bahsediliyorsa:

De docent **op wie** ik wacht, is er nog niet.⁷²
Beklediğim öğretmen henüz burda değil.

De film **waar** ik **naar** kijk, is heel goed.⁷³
Seyrettiğim film çok güzel.

26. Bileşik cümleler (3): alt ilgi cümleleri

Alt ilgi cümlesi bir ilgi zamiri ile belirtilir. Bu tür bir alt cümle, bahsettiği kelime veya kelime grubundan hemen sonra gelir. Dolayısı ile, bir alt ilgi cümlesi, cümlenin ortasında da bulunabilir. Alt ilgi cümlesinin kelime düzeni alt cümle kelime düzenine benzer (çekimli fiil alt cümlenin sonunda yer alır).

⁷¹ **Waar** + edat, edat + **wat** kombinasyonunun yerini alır.

⁷² Konuşma dilinde birçok Hollandalı **waar** + edat yapısını insanlar için kullanmakta olup, bu tamamen yanlıştır.

⁷³ De film **waarnaar** ik kijk ... yazmak da mümkündür, ancak genellikle **waarnaar** gibi kelimeler ayrı yazılır (Bakınız bölüm 6).

De man **die in dat huis woont**, is al erg oud.
O evde yaşayan adam zaten çok yaşlı.

Het boek **dat ik gisteren gekocht heb**, is een cadeau voor mijn moeder.
Dün satın aldığım kitap, annem için bir hediye.

Bazen alt ilgi cümlesi, cümle içerisinde daha sonlara doğru bir yere konur. Cümlenin gelişinden, alt ilgi cümlesinin hangi kelimedenden bahsettiği anlaşılır:

Hij heeft mij een foto gestuurd, **die ik erg leuk vind**.
Bana çok beğendiğim bir fotoğraf gönderdi.

27. Fiiler (11): Ayrılabilir ve bağlı fiiler

Bir takım fiiller, vurgulu veya vurgusuz, bir önek ile başlarlar. İyi bir sözlük vurgulanan heceyi belirtir.

Vurgusuz önekler: **be-**, **ge-**, **her-**, **ont-** ve **ver-**. Aşağıdaki fiillerde vurgulu hecenin altı çizilmiştir. Vurgusuz önek, indirgenmiş sesli ile telaffuz edilir. Bu fiiller bağı fiillerdir (öneklerinden ayrılmazlar).

be ginnen	başlamak
ge be uren	olmak
her ke nnen	tanımak, hatırlamak
ont mo eten	tanışmak, buluşmak
ver an deren	değişmek

Dikkat! Bu bağı fiillerin geçmiş zaman kipleri, vurgusuz öneklerinden dolayı **ge-** önekini almazlar.⁷⁴

Vurgulu öneke sahip fiiler ise *ayrılabilirler*. Aşağıdaki örneklerde *vurgulu* hece siyah harflerle gösterilmiştir. Bu vurgulu önek esas fiilin anlamını değiştirir. **Nemen** (almak) fiilini kullanarak örnek verelim:

a nnemen	kabul etmek
a fnemen	azaltmak
do ornemen	gözden geçirmek
i nnemen	içeriye almak
m eenemen	yanına almak
o pnemen	para çekmek, telefona cevap vermek
o vernemen	devralmak
t oenemen	artmak

Sözlükte bir fiilin anlamına bakmak istediğinizde, fiilin ayrılabilir fiil olma ihtimalini unutmayıp, ayrılmış önekin cümlenin başka bir yerinde (genellikle sonuna doğru)

⁷⁴ Bakınız bölüm 17.

belirtilmiş olabileceğine dikkat ediniz. Fiilin anlamını ancak fiilin önekli mastar halini aramakla bulabilirsiniz.

Ayrılabilir fiil her zaman ayrılmaz. Aşağıdaki örneklerde **meenemen** ve **opbellen** ayrılabilir fiillerini kullanacağız :

- Ayrılabilir fiil, şimdiki zaman veya tamamlanmamış geçmiş zamanda, *ana cümlede çekimli fiil* olması durumunda ayrılabilir.⁷⁵ Önek genellikle cümle sonuna gelir:

Ik **neem** dit boek **mee**.
Bu kitabı yanıma alıyorum.

Ik **bel** je morgen **op**.
Sana yarın telefon edeceğim.

- Ayrılabilir fiil, *emir kipi* durumunda da ayrı yazılır:

Neem dit boek **mee!**
Bu kitabı yanına al!

Bel me morgen **op!**
Beni yarın ara!

- **Te ile beraber** mastar hali ile kullanıldığı durumda ayrılarak yazılır:

Hij belooft het morgen **mee te nemen**.
Yarın yanında getireceğine söz veriyor.

Jij hoeft me vanavond niet **op te bellen**.
Beni bu gece araman gerek yok.

- *Geçmiş zaman kipi* olarak ayrılarak yazılır. Geçmiş zaman kipi önek ve fiil arasına **ge-**konarak yapılır:

Ik heb dit boek voor je **meegenomen**.
Bu kitabı sana getirdim.

Ik weet dat hij me gisteren heeft **opgebeld**.
Dün beni aradığımı biliyorum.

- Kip belirtici fiil ile (modal fiil) birlikte kullanılan mastar halinde olduğunda *ayrılmaz*:

Ik wil dit boek **meenemen**.
Bu kitabı yanıma almak istiyorum.

⁷⁵ Temel fiil düzensiz ise, ondan türemiş ayrılabilir fiiller de düzensizdir. Düzensiz fiiller ile ilgili olarak bölüm 18 ve ek I' i de gözden geçiriniz.

Ik zal je morgen **opbellen**.
Seni yarın arayacağım.

- Son olarak, *alt cümlede* çekimli fiil olarak bulunması durumunda *ayrılmaz*.
Ayrılmamış halinde alt cümlenin sonunda yazılır:

Ik weet dat hij het boek niet **meeneemt**.
Kitabı getirmeyeceğini biliyorum.

Ik hoop dat je me morgen **opbelt**.
Umarım yarın beni ararsın.

EKLER

- I Düzensiz fiiler
- II Sayılar
- III Sayma birimleri
- IV Tarihler ve zaman
- V Edatlar
- VI Zarflar
- VII Şahıs ve işaret zamirleri
- VIII Ünlem bildirenler
- IX Temel dilbilgisi terimleri

EK I: Düzensiz fiiller

Aşağıdaki fiiller düzensiz fiiller olmalarına rağmen, bu düzensizlikleri içinde az da olsa bir düzen olduğunun farkına varacaksınız: benzer özellikler gösteren gruplar vardır. Fiillerin mastar halleri ile başlayıp, ardından tamamlanmamış geçmiş zamanın tekil ve çoğul şahıs hallerini ve son olarak da üçüncü tekil şahısa ait tamamlanmış zaman kiplerini yardımcı fiilleri ile birlikte göreceğiz.⁷⁶

<i>Mastar</i>	<i>Tamamlanmamış geçmiş zaman (tekil /çoğul)</i>	<i>Tamamlanmış zaman (tekil)</i>	
ij	ē	ē	
begrijpen	begreep, begrepen	heeft begrepen	anlamak
beschrijven	beschreef, beschreven	heeft beschreven	tarif etmek
blijken	bleek, bleken	is gebleken	görünmek/gözükmek
blijven	bleef, bleven	is gebleven	kalmak
kijken	keek, keken	heeft gekeken	bakmak/seyretnmek
krijgen	kreeg, kregen	heeft gekregen	almak/elde etmek
lijken	leek, leken	heeft geleken	gözükmek/görünmek
ontbijten	ontbeet, ontbeten	heeft ontbeten	kahvaltı etmek
overlijden	overleed, overleden	is overleden	ölmek
rijden	reed, reden	heeft/is ⁷⁷ gereden	sürmek
schijnen	scheen, schenen	heeft geschenen	görünmek/parlamak
schrijven	schreef, schreven	heeft geschreven	yazmak
snijden	sneed, sneden	heeft gesneden	kesmek
verdwijnen	verdween, verdwenen	is verdwenen	yok olmak
vergelijken	vergeleek, vergeleken	heeft vergeleken	karşılaştırmak
verwijzen	verwees, verwezen	heeft verwezen	-den sözetmek, ilgili olmak
wijzen	wees, wezen	heeft gewezen	işaret etmek
ie	ō	ō	
bieden	bood, boden	heeft geboden	sunmak/teklif etmek
genieten	genoot, genoten	heeft genoten	zevk almak
kiezen	koos, kozen	heeft gekozen	seçmek
liegen	loog, logen	heeft gelogen	yalan söylemek
schieten	schoot, schoten	heeft geschoten	vurmak/ateş etmek
verbieden	verbood, verboden	heeft verboden	yasaklamak
verliezen	verloor, verloren	(is)/heeft verloren	kaybetmek

⁷⁶ Ayrılabilir fiiller için temel fiile bakınız (örneğin **aannemen, afnemen, doornemen, innemen, meenemen, opnemen, overnemen** vs. gibi fiillerin tamamlanmamış geçmiş zaman ve tamamlanmış zaman halleri için **nemen** fiiline bakınız). Bu fiillerin *anlamını*, öneklili mastar hallerini (*sözlükten*) arayarak bulabilirsiniz. Ayrılabilir fiiller için bölüm 27' ye de bakınız.

⁷⁷ Eğer yön veya varış noktası belirtilmemiş ise: **heeft**; eğer bir yön veya varış noktası belirtilmişse: **is**. Bkz. bölüm 17.

ui buigen ruiken sluiten	ō boog, bogen rook, roken sloot, sloten	ō heeft gebogen heeft geroken heeft gesloten	eğilmek koklamak kapatmak
ē bewegen scheren wegen	ō bewoog, bewogen schoor, schoren woog, wogen	ō heeft bewogen heeft geschoren heeft gewogen	hareket etmek traş olmak tartmak
ī beginnen binden drinken schrikken springen stinken verbinden vinden winnen zingen	ō begon, begonnen bond, bonden dronk, dronken schrok, schrokken sprong, sprongen stonk, stonken verbond, verbonden vond, vonden won, wonnen zong, zongen	ō is begonnen heeft gebonden heeft gedronken is geschrokken heeft gesprongen heeft gestonken heeft verbonden heeft gevonden heeft gewonnen heeft gezongen	başlamak bağlamak içmek korkmak zıplamak kokmak/kokuşmak birleştirmek bulmak yenmek şarkı söylemek
ě trekken vechten zenden zwemmen	ō trok, trokken vocht, vochten zond, zonden zwom, zwommen	ō heeft getrokken heeft gevochten heeft gezonden heeft gezwommen	çekmek kavga etmek göndermek yüzmek
ě helpen sterven	ie hielp, hielpen stierf, stierven	ō heeft geholpen is gestorven	yardım etmek ölmek
ē bespreken breken nemen ontbreken spreken steken	ǎ, ā besprak, bespraken brak, braken nam, namen ontbrak, ontbraken sprak, spraken stak, staken	ō heeft besproken heeft gebroken heeft genomen heeft ontbroken heeft gesproken heeft gestoken	tartışmak, görüşmek kırmak almak bulunmamak konuşmak saplamak
ē eten genezen geven lezen vergeten	ǎ, ā at, aten genas, genazen gaf, gaven las, lazzen vergat, vergaten	ē heeft gegeten is genezen heeft gegeven heeft gelezen (is/)heeft vergeten	yemek iyileşmek vermek okumak unutmak

ī	ǎ, ā	ē	
bidden	bad, baden	heeft gebeden	dua etmek
liggen	lag, lagen	heeft gelegen	yatmak/uzanmak
zitten	zat, zaten	heeft gezeten	oturmak
ā	oe	ā	
dragen	droeg, droegen	heeft gedragen	taşımak
slaan	sloeg, sloegen	heeft geslagen	vurmak
vragen	vroeg, vroegen	heeft gevraagd	sormak

DİĞER FİLLER

bezoeken	bezocht, bezochten	heeft bezocht	ziyaret etmek
brenge	bracht, brachten	heeft gebracht	getirmek
denken	dacht, dachten	heeft gedacht	düşünmek
kopen	kocht, kochten	heeft gekocht	satın almak
verkopen	verkocht, verkochten	heeft verkocht	satmak
zoeken	zocht, zochten	heeft gezocht	aramak
doen	deed, deden	heeft gedaan	yapmak
gaan	ging, gingen	is gegaan	gitmek
staan	stond, stonden	heeft gestaan	(ayakta) durmak
verstaan	verstond, verstonden	heeft verstaan	anlamak
zien	zag, zagen	heeft gezien	görmek
houden	hield, hielden	heeft gehouden	tutmak
laten	liet, lieten	heeft gelaten	bırakmak
lopen	liep, liepen	heeft/is ⁷⁸ gelopen	yürümek
roepen	riep, riepen	heeft geroepen	çağırma
slapen	sliep, sliepen	heeft geslapen	uyumak
vallen	viel, vielen	is gevallen	düşmek
hangen	hing, hingen	heeft gehangen	asmak
vangen	ving, vingen	heeft gevangen	yakalamak
hebben	had, hadden	heeft gehad	sahip olmak
komen	kwam, kwamen	is gekomen	gelmek
kunnen	kon, konden	heeft gekund	yapabilmek/edebilmek
moeten	moest, moesten	heeft gemoeten	zorunda olmak
mogen	mocht, mochten	heeft gemogen	-e/-abilmek (izin belirtir)
weten	wist, wisten	heeft geweten	bilmek
willen	wou/wouden ⁷⁹	heeft gewild	istemek
worden	werd, werden	is geworden	olmak/haline gelmek
zeggen	zei, zeiden	heeft gezegd	söylemek

⁷⁸ Eğer yön veya varış noktası belirtilmemiş ise: **heeft**; eğer bir yön veya varış noktası belirtilmişse: **is**. Bkz. bölüm 17.

⁷⁹ Genellikle (düzenli) tamamlanmamış geçmiş zamanda **wilde/wilden** kullanılır. Bakınız bölüm 18.

zijn	was, waren	is geweest	olmak
zullen	zou, zouden	-	-ecek/-acak
bakken	bakte, bakten	heeft gebakken	fırında pişirmek
heten	heette, heetten	heeft geheten	denmek/çağrılmak
lachen	lachte, lachten	heeft gelachen	gülmek
raden	raadde, raadden	heeft geraden	tahmin etmek
wassen	waste, wasten	heeft gewassen	yıkamak

Aynı listenin alfabetik sıralanmış hali

bakken	bakte, bakten	heeft gebakken	fırında pişirmek
beginnen	begon, begonnen	is begonnen	başlamak
begrijpen	begreep, begrepen	heeft begrepen	anlamak
beschrijven	beschreef, beschreven	heeft beschreven	tarif etmek
bespreken	besprak, bespraken	heeft besproken	tartışmak, görüşmek
bewegen	bewoog, bewogen	heeft bewogen	hareket etmek
bezoeken	bezocht, bezochten	heeft bezocht	ziyaret etmek
bidden	bad, baden	heeft gebeden	dua etmek
bieden	bood, boden	heeft geboden	sunmak/teklif etmek
binden	bond, bonden	heeft gebonden	bağlamak
blijken	bleek, bleken	is gebleken	görünmek/gözükmek
blijven	bleef, bleven	is gebleven	kalmak
breken	brak, braken	heeft gebroken	kırmak
brenge	bracht, brachten	heeft gebracht	getirmek
buigen	boog, bogen	heeft gebogen	eğilmek
denken	dacht, dachten	heeft gedacht	düşünmek
doen	deed, deden	heeft gedaan	yapmak
dragen	droeg, droegen	heeft gedragen	taşımak
drinken	dronk, dronken	heeft gedronken	içmek
eten	at, aten	heeft gegeten	yemek
gaan	ging, gingen	is gegaan	gitmek
genezen	genas, genazen	is genezen	iyileşmek
genieten	genoot, genoten	heeft genoten	zevk almak
geven	gaf, gaven	heeft gegeven	vermek
hangen	hing, hingen	heeft gehangen	asmak
hebben	had, hadden	heeft gehad	sahip olmak
helpen	hielp, hielpen	heeft geholpen	yardım etmek
heten	heette, heetten	heeft geheten	denmek/çağrılmak
houden	hield, hielden	heeft gehouden	tutmak
kiezen	koos, kozen	heeft gekozen	seçmek
kijken	keek, keken	heeft gekeken	seyretmek/bakmak
komen	kwam, kwamen	is gekomen	gelmek
kopen	kocht, kochten	heeft gekocht	satın almak
krijgen	kreeg, kregen	heeft gekregen	almak/elde etmek
kunnen	kon, konden	heeft gekund	yapabilmek/edebilmek
lachen	lachte, lachten	heeft gelachen	gülmek
laten	liet, lieten	heeft gelaten	bırakmak

lezen	las, lazten	heeft gelezen	okumak
liegen	loog, logen	heeft gelogen	yalan söylemek
liggen	lag, lagen	heeft gelegen	yatmak/uzanmak
lijken	leek, leken	heeft geleken	gözükme/görünme
lopen	liep, liepen	heeft/is gelopen	yürüme
moeten	moest, moesten	heeft gemoeten	zorunda olma
mogen	mocht, mochten	heeft gemogen	-e/-abilmek (izin belirtir)
nemen	nam, namen	heeft genomen	almak
ontbijten	ontbeet, ontbeten	heeft ontbeten	kahvaltı etme
ontbreken	ontbrak, ontbraken	heeft ontbroken	bulunmamak
overlijden	overleed, overleden	is overleden	ölmek
raden	raadde, raadden	heeft geraden	tahmin etme
rijden	reed, reden	heeft/is gereden	sürme
roepen	riep, riepen	heeft geroepen	çağırma
ruiken	rook, roken	heeft geroken	koklamak
scheren	schoor, schoren	heeft geschoren	traş olma
schieten	schoot, schoten	heeft geschoten	vurma/ateş etme
schijnen	scheen, schenen	heeft geschenen	görünme/parlamak
schrijven	schreef, schreven	heeft geschreven	yazma
schrikken	schrok, schrokken	is geschrokken	korkma
slaan	sloeg, sloegen	heeft geslagen	vurma
slapen	sliiep, sliiepen	heeft geslapen	uyuma
sluiten	sloot, sloten	heeft gesloten	kapatma
snijden	sneed, sneden	heeft gesneden	kesme
spreken	sprak, spraken	heeft gesproken	konusma
springen	sprong, sprongen	heeft gesprongen	atlamak
staan	stond, stonden	heeft gestaan	(ayakta) durma
steken	stak, staken	heeft gestoken	saplamak
sterven	stierf, stierven	is gestorven	ölmek
stinken	stonk, stonken	heeft gestonken	kokma/kokuşma
trekken	trok, trokken	heeft getrokken	çekme
vallen	viel, vielen	is gevallen	düşme
vangen	ving, vingen	heeft gevangen	yakalama
vechten	vocht, vochten	heeft gevochten	kavga etme
verbieden	verbod, verboden	heeft verboden	yasaklama
verbinden	verbond, verbonden	heeft verbonden	birleştirmek
verdwijnen	verdween, verdwenen	is verdwenen	yok olma
vergelijken	vergeleek, vergeleken	heeft vergeleken	karşılaştırmak
vergeten	vergat, vergaten	(is)/heeft vergeten	unutma
verkopen	verkocht, verkochten	heeft verkocht	satma
verliezen	verloor, verloren	(is)/heeft verloren	kaybetme
verstaan	verstond, verstonden	heeft verstaan	anlama
verwijzen	verwees, verwezen	heeft verwezen	-den sözetme, ilgili olma
vinden	vond, vonden	heeft gevonden	bulma
vragen	vroeg, vroegen	heeft gevraagd	sorma
wassen	waste, wasten	heeft gewassen	yıkama
wegen	woog, wogen	heeft gewogen	tartma
weten	wist, wisten	heeft geweten	bilme
wijzen	wees, wezen	heeft gewezen	işaret etme

willen	wou/wouden	heeft gewild	istemek
winnen	won, wonnen	heeft gewonnen	kazanmak
worden	werd, werden	is geworden	olmak/haline gelmek
zeggen	zei, zeiden	heeft gezegd	söylemek
zenden	zond, zonden	heeft gezonden	göndermek
zien	zag, zagen	heeft gezien	görmek
zijn	was, waren	is geweest	olmak
zingen	zong, zongen	heeft gezongen	şarkı söylemek
zitten	zat, zaten	heeft gezeten	oturmak
zoeken	zocht, zochten	heeft gezocht	aramak
zullen	zou, zouden	-	-ecek/-acak
zwemmen	zwom, zwommen	heeft gezwommen	yüzmek

EK II: Sayılar⁸⁰

a. Asal sayılar

0	nul	20	<i>twintig</i>
1	een ⁸¹	21	eenentwintig
2	twee	22	tweeëntwintig ⁸²
3	drie	23	drieëntwintig
4	vier	24	vierentwintig
5	vijf	25	vijfentwintig
6	zes	26	zesentwintig
7	zeven	27	zevenentwintig
8	acht	28	achtentwintig
9	negen	29	negenentwintig
10	tien	30	<i>dertig</i>
11	<i>elf</i>	40	<i>veertig</i>
12	<i>twaalf</i>	50	vijftig
13	<i>dertien</i>	60	zestig
14	<i>veertien</i>	70	zeventig
15	vijftien	80	<i>tachtig</i>
16	zestien	90	negentig
17	zeventien		
18	achttien	100	honderd ⁸³
19	negentien	200	tweehonderd
274	tweehonderdvierenzeventig		
1000	duizend ⁸⁴		
1154	elfhonderdvierenvijftig ⁸⁵		
5432	vijfduizend vierhonderdtweeëndertig		
1.000.000	een miljoen		

b. Sıral sayılar

Sıral sayılar, sayılara **-de** veya **-ste** eklenmesi ile oluşturulurlar.

1 ^e	<i>eerste</i>	11 ^e	elfde
2 ^e	tweede	12 ^e	twaalfd
3 ^e	<i>derde</i>	13 ^e	dertiende
4 ^e	vierde		
5 ^e	vijfde	20 ^e	twintigste

⁸⁰ Düzensiz halleri eğik (italik) yazılmıştır. Tarih ve zaman için Ek IV' e bakınız.

⁸¹ Bu **een**, belirsiz tanımlık değil, açık uzun bir ē ile telaffuz edilen 'bir' (1) sayıdır. Çoğunlukla **één** olarak yazılır.

⁸² Buradaki dieresis /ses değiştirme(e harfi üzerindeki iki nokta) yeni hece başlangıcını belirtir.

⁸³ **Eénhonderd** değil, ama **honderd**.

⁸⁴ **Eénderduizend** değil, ama **duizend**.

⁸⁵ **Duizend honderdvierenvijftig** yerine

6 ^e	zesde	30 ^e	dertigste
7 ^e	zevende	40 ^e	veertigste
8 ^e	achtste		
9 ^e	negende	100 ^e	honderdste
10 ^e	tiende	1000 ^e	duizendste

c. Çokluk belirtenler

Aşağıdaki çokluk belirten kelimeler genellikle miktar veya bir sayı belirtmek için kullanılırlar. Bu kelimeleri bazıları sadece –e ile biten çoğul isimler ile kullanılırlar.

veel	çok	veel water	çok su
		veel mensen	çok insan
weinig	az	weinig water	az su
		weinig mensen	az insan
genoeg	yeterli	genoeg water	yeterli su
		genoeg mensen	yeterli people
wat	az miktar	wat water	az miktar su
		wat mensen	az miktar insan
enkele	birkaç	enkele mensen	birkaç insan
sommige	bazı	sommige mensen	bazı insanlar
verschillende	farklı	verschillende mensen	farklı insanlar
een paar	bir çift	een paar mensen	bir çift insan

d. Some idiom

4 + 1 = 5	vier plus één is vijf (veya: vier en één is vijf)
5 - 1 = 4	vijf min één is vier
2 x 2 = 4	twee keer twee is vier (veya: twee maal twee is vier)
4 : 2 = 2	vier gedeeld door twee is twee
½, 1½, 2½, 3½	een half, anderhalf, twee en een half, drie en een half
½, ⅓, ¼, ⅕	een tweede, een derde, een vierde, ⁸⁶ een vijfde
¼, ⅔, ¾, ¼	een kwart, twee kwart, drie kwart, vier kwart
1/100, 1/1000	een honderdste, een duizendste
9/10	negen tiende
1/19	een negentiende
1 m ²	1 vierkante meter
1 m ³	1 kubieke meter

⁸⁶ Veya: een kwart. Bir sonraki seriye bakınız.

EK III: Sayma birimleri

Genel kural olarak, sayılabilir bir şeyin birden fazlasından bahsederken çoğul kullanılır:

Hoeveel katten heb jij?	Kaç tane kedin var?
Ik heb één kat.	Bir kedim var.
Ik heb twee katten.	İki kedim var.
Ik heb een paar katten.	Birkaç kedim var.

Buna rağmen, çoğu sayma birimleri bir sayının ardından *tekil* olarak kullanılır:

1 kilo	1 kilo
2 kilo	2 kilo
3 kilo	3 kilo

Bu aşağıdakiler için de geçerlidir:

3 gram	3 gram
3 jaar	3 yıl
3 uur	3 saat
3 kwartier	3 çeyrek
3 euro ⁸⁷	3 euro
3 meter	3 metre
3 centimeter	3 santimetre
3 millimeter	3 milimetre

If **hoeveel** (kaç), **zoveel** (o kadar) or **een paar** (bir kaç) are combined with these counting units you use a singular as well:

hoeveel kilo?	kaç kilo?
zoveel meter	o kadar metre
een paar jaar	bir ka yıl

Bazı istisnalar bulunmaktadır:

3 weken	3 hafta
3 dagen	3 gün
3 minuten	3 dakika
3 seconden	3 saniye
3 graden	3 derece
hoeveel maanden?	kaç ay?
zoveel minuten	o kadar dakika
een paar graden	bir kaç derece

⁸⁷ € 12,50 şöyle okunur: twaalf euro vijftig, veya sadece: twaalf vijftig.

Örnekler:

300 kilo is⁸⁸ te veel.

1000 jaar is lang.

3 kwartier is 45 minuten.

35 centimeter is 350 millimeter.

300 kilo çok fazla.

1000 yıl çok uzun.

Bir saatin 3 çeyreği 45 dakikadır.

35 santimetre 350 milimetredir.

⁸⁸ Bu örneklerdeki çekimli fiillerin de tekil olarak kullanıldığına dikkat ediniz.

EK IV: Tarihler ve zaman

a. Yıllar

Yılların okunuşu aşağıdaki gibidir:

1300 - **dertienhonderd**

1964 - **negentien vierenzestig**

2004 - **tweeduizend vier**

v.Chr. (voor Christus): İ.Ö. (İsa'dan önce)

n.Chr. (na Christus): İ.S. (İsa'dan sonra)

A.D. (Latince: anno domini): milattan sonra

Hollanda'da, örneğin binaların üzerinde, Romen rakamları da kullanılmaktadır. Temel semboller:

M = 1000

D = 500

C = 100

L = 50

X = 10

V = 5

I = 1

Toplama işlemi için, küçük olan sayı büyük olanın *sağına* konur:

MD = 1500

DC = 600

LXX = 70

VIII = 8

Çıkarma işlemi için, küçük sayı, diğerinin *soluna* konur:

CM = 900

XC = 90

XL = 40

IX = 9

IV = 4⁸⁹

Böylece **MCMLXIV** = 1964; **MMVII** = 2007.

⁸⁹ Buna rağmen, roma rakamlı saatlerde IIII' ye rastlayabilirsiniz.

b. Mevsimler

de winter	kış
de lente, het voorjaar	ilkbahar
de zomer	yaz
de herfst, het najaar	sonbahar

c. Yılın ayları⁹⁰

januari	Ocak
februari	Şubat
maart ⁹¹	Mart
april ⁹²	Nisan
mei	Mayıs
juni	Haziran
juli	Temmuz
augustus	Ağustos
september	Eylül
oktober	Ekim
november	Kasım
december	Aralık

d. Haftanın günleri⁹³

maandag	Pazaratesi
dinsdag	Salı
woensdag	Çarşamba
donderdag	Perşembe
vrijdag	Cuma
zaterdag	Cumartesi
zondag	Sunday

⁹⁰ Ayların birçoğunun ismi Romalılardan gelmektedir. **Maart** (Mayıs) ismini savaş tanrısı Mars' tan; **mei** (Mayıs) tanrı Jupiter Maius'tan; **juni** (Haziran) tanrı ve tanrıçaların kralicesi Juno' dan, **juli** (Temmuz) ve **augustus** (Ağustos) imparator Julius Caesar ve Augustus' dan almıştır. **Maart**, Roma yılının ilk ayıydı. Bu durum, **september** (septem = 7), **oktober** (octo = 8), **november** (novem = 9) ve **december** (decem = 10)' nın nereden geldiğini açıklar: 7., 8., 9. ve 10. ay. **Februari**, Roma yılının son ayı olup, takvime ilave edilmiş ay (artık ay) olarak geçer.

⁹¹ **Maart roert zijn start** deyişi, mart ayının çok değişken olduğu anlamına gelir: don, kar, 25 ° C olabilir ama genellikle yağmurludur. Adını bu aydan alan yağmur da vardır: **maartse buien**

⁹² **April doet wat hij wil** deyişi, havanın nisanda nasıl olacağını belli olmadığı manasına gelir.

⁹³ Bu isimlerin bazıları eski Germanik tanrılara aittir: **woensdag** (Çarşamba) savaş tanrısı Wodan' dan, **donderdag** (Perşembe) fırtına tanrısı Donar' dan ve **vrijdag** (Cuma) da bereket tanrısı Freya' dan gelmektedir.

e. Zaman⁹⁴

Biz Hollandalılar, zamanı belirtmek için kendimize has bir yöntem kullanırız : zaman, bir saatin 20 dakika geçilmesinden itibaren, bir sonraki saatten bahsedilerek söylenir:

10.25 = 5 voor half 11 (sabahleyin)
17.25 = 5 voor half 6 (oğleden sonra)

İlk önce, temel bazı ifadeleri gözden geçirelim:

een uur⁹⁵ = 60 minuten
een half uur = 30 minuten
een kwartier⁹⁶ = 15 minuten
een minuut⁹⁷ = 60 seconden⁹⁸

Ek III' teki sayma birimlerinde, tam ve çeyrek saatlerin -birden fazla olma durumunda - her zaman tekil olarak belirtildiğini, dakika ve saniyelerin – birden fazla olma durumunda – çoğul olarak belirtildiğini gördük.

een dag = 24 uur	bir gün = 24 saat
een uur = 4 kwartier	bir saat = 4 çeyrek
een kwartier = 15 minuten	bir çeyrek = 15 dakika
een minuut = 60 seconden	bir dakika = 60 saniye

Aşağıdaki örneklerde deyim ve edatlara dikkat ediniz:

Hoe laat is het? Het is 12 uur.	Saat kaç? Saat 12.
Hoe laat vertrekt de trein? De trein vertrekt om 12 uur.	Tren saat kaçta kalkıyor? Tren saat 12 de kalkıyor.
Hoe lang duurt de reis? De reis duurt 2 uur en 10 minuten.	Yolculuk kaç saat sürüyor? Yolculuk 2 saat 10 dakika sürüyor.
Tot hoe laat moet je wachten? Tot 12 uur.	Saat kaç kadar beklemek zorundasın? Saat 12' ye kadar.
Hoe laat kom je aan? Ik kom om 12 uur aan.	Ne zman varıyorsun? Saat 12' de.

⁹⁴ Yazarken 24 saatlik ifadeyi, konuşma dilinde ise 12 saatlik ifadeyi kullanırız.

⁹⁵ *Het* uur.

⁹⁶ *Het* kwartier.

⁹⁷ *De* minuut.

⁹⁸ *De* seconde.

Twaalf uur

Vijf over twaalf

Tien over twaalf

Kwart over twaalf

Tien voor half een

Vijf voor half een

Half een

Vijf over half een

Tien over half een

Kwart voor een

Tien voor een

Vijf voor een

EK V: Edatlar

Bir yabancı dilde edat kullanımını, edatın deyimini bir parçası olması sebebiyle her zaman zordur. Dolayısıyla ile, sadece anlamlarını değil kullarımlarına örnekler de vereceğiz. Sabit edatlı fiiller (phrasal verb) olarak adlandırılan bir çok fiilin sabit edatı olduğuna dikkat ediniz.

aan	Ik zit aan tafel. Masada oturuyorum. Er is iemand aan de deur. Kapıda biri var. De foto hangt aan de muur. Resim duvarda asılı duruyor. Ik geef het boek aan jou. Kitabı sana veriyorum.
achter	Hij staat achter een boom. Ağacın arkasında duruyor.
behalve	Hij kan altijd behalve vandaag. Bugün hariç hergün müsait.
beneden	West-Nederland ligt beneden zeeniveau. Hollanda'nın batısı deniz seviyesinin altında.
bij	Ik was bij de boekwinkel. Kitapçıdaydım. Ik wacht bij de ingang. Girişte bekliyorum. Ik woon (vlak) bij de universiteit. Üniversite yakınında oturuyorum Ik heb een boek bij me. Yanımda bir kitap var. Ik woon bij mijn tante. Teyzemin yanında kalıyorum.
binnen	Ik ben binnen een uur klaar. Bir saat içinde hazırım.
boven	Hij woont boven een winkel. Bir dükkanın üstünde oturuyor.

Oost-Nederland ligt boven zeeniveau.
Hollanda'nın doğu kısmı deniz seviyesinin **üzerinde**.

Het is boven de 35 graden.
Sıcaklık 35 derecenin **üzerinde**.

buiten Hij is buiten gevaar.
O tehlike **dışında**.

Ik woon buiten de stad.
Şehir **dışında** oturuyorum.

dankzij Ik heb dit boek dankzij jou.
Senin **sayende** bu kitaba sahibim.

door Hij is door een auto aangereden.
Ona araba çarpmış. (Araba **tarafından** çarpılmış).

Ik loop door het bos.
Ormanın **içinden** yürüyorum.

gedurende Gedurende het weekend heb ik vrij.
Hafta sonu **boyunca** boşum.

in Ik ben in de keuken.
Mutfak**ta**yım.

Ik moet dit in het Engels vertalen.
Bunu İngilizceye tercüme etmeliyim.

Er zitten veel mensen in de bus
Otobüste birçok insane oturuyor.

langs Hij loopt langs de rivier.
Nehir **boyunca** yürüyor.

met Ik kom met de fiets.
Bisiklet**le** geleceğim.

Ik kom met Kerstmis.
Noel'**de** geleceğim.

Ik wil koffie met suiker.
Şeker**li** kahve istiyorum .

na Na u!
Sizden **sonra!**

	Na de winter ga ik naar Parijs. Kıştan sonra Paris'e gidiyorum.
naar	Hij gaat naar Amsterdam. Amsterdam'a gidiyor.
	De trein naar Parijs vertrekt nu. Paris'e giden tren şimdi kalkıyor.
naast	Ik zit naast een student. Bir öğrencinin yanında oturuyorum.
om	Wij zitten om de tafel. Masanın etrafında oturuyoruz.
	Ik kom om 12 uur. Saat 12'de geleceğim.
onder	Wij praten veel onder het eten. Akşam yemeği boyunca çok konuşuyoruz.
	De kat zit onder de tafel. Kedi masanın altında oturuyor.
	Dat kost onder de 5 euro. Şunun fiyatı 5 euronun altında .
op	Ik heb geen geld op de bank. Bankada hiç param yok
	De koffie staat op tafel. Kahve masanın üzerinde duruyor .
over	Ik lees een boek over Erasmus. Erasmus hakkında bir kitap okuyorum.
	Ik loop over een brug. Bir köprü üzerinde yürüyorum.
	Ik kom over een uur. Bir saat içinde gelirim.
	Hij is over de veertig. Kırkın üzerinde .
per	Deze tomaten kosten 1 euro per kilo. Bu domateslerin kilosu 1 euro.

	Reizen per trein is comfortabel. Trenle yolculuk etmek rahat.
rond	Wij zitten rond het vuur. Ateşin etrafında oturuyoruz.
sinds	Hij studeert sinds 2004. 2004' den beri öğrenci.
te	Dit huis is te huur. Bu ev kiral ık (kiralamak için). Ik ben geboren te Utrecht. Utrecht' te doğdum.
tegen	Hij leunt tegen de muur. Duvara doğru yaslanıyor. Hij stemt tegen dit voorstel. Bu öneriye karşı oy kullanacak. Hij is heel aardig tegen mij. Bana karşı çok iyi.
tegenover	Ik woon tegenover het station. İstasyonun karşısında oturuyorum.
tijdens	Tijdens de zomer kom ik. Yaz ın geleceğim .
tot	Ik wacht tot 12 uur. 12' ye kadar bekleyeceğim. Deze trein rijdt tot Leiden. Bu tren Leiden' a kadar gidiyor. Tot ziens! Görüşmek üzere!
tussen	De trein staat stil tussen Leiden en Den Haag. Tren Leiden ile Den Haag arasında hareketsiz duruyor. Er is een verschil tussen A en B. A ve B arasında bir fark var.
uit	Hij stapt uit de trein. Tren den iniyor.

	Ik kom uit Nederland. Hollanda' danım .
	De kat springt uit het raam. Kedi pencereden dışarı atlıyor
van	Hij werkt van 9 tot 5. 9' dan 5'e çalışıyor.
	Hij is de zoon van Jan. O, Jan' ın oğlu.
	Dat is aardig van je. <Çok naziksin> .
vanaf	Ik werk vanaf 2000. 2000' den itibaren çalışıyorum.
vanwege	Ik kan niet slapen vanwege de muggen. Sivrisinekler yüzünden uyuyamıyorum.
via	Ik ga via Rome naar Parijs. Rona üzerinden Paris'e gideceğim.
volgens	Volgens mij gaat het regenen. Bana göre yağmur yağacak.
	Alles gaat volgens plan. Her şey plana göre gidiyor.
voor	Ik ben voor 6 uur klaar. Saat 6'dan önce hazır olacağım.
	Ik kom voor jou. Senin için burdayım.
	Ik sta voor het huis. Evin önünde duruyorum.
voorbij	Hij rijdt voorbij Leiden. Leiden' dan geçerek gidiyor.
zonder	De reis verloopt zonder problemen. Gezi problemsiz devam ediyor.

Sabit edatlı fiiller (phrasal verbs)

Sadece birkaç örnek verelim:

beginnen met	ile başlamak
denken aan	-i düşünmek
gaan naar	-e gitmek
geven aan	- e vermek
helpen met	-e yardım etmek
houden van	sevmek, hoşlanmak
kijken naar	-e bakmak
lachen om	-e gülmek
luisteren naar	-i dinlemek
stoppen met	-i bırakmak
trek hebben in	canı istemek (yiyecek)
vragen aan	-e sormak
wachten op	-i beklemek
zin hebben in ⁹⁹	canı istemek (bir şey)

Zaman ve edatlar

Tijd (saat)	Ik kom om 12 uur.
Dagen en data (gün ve tarih)	Ik kom op zaterdag 17 september.
Weekend (haftasonu)	Ik kom in het weekend.
Maanden (aylar)	Ik kom in september.
Seizoenen (mevsimler)	Ik kom in de zomer.
Jaren (yıllar)	Ik kom in 2007.

Adresler ve edatlar

Land (ülke)	Ik woon in Nederland.
Stad/dorp (şehir/köy)	Ik woon in Leiden.
Wijk (mahalle)	Ik woon in de Bloemenwijk.
Straat (cadde)	Ik woon in de Herenstraat.
Weg (yol)	Ik woon aan de Appelweg.
Laan	Ik woon aan de Lindelaan.
Gracht/singel (kanal)	Ik woon aan de Hooigracht.
Huisnummer (ev numarası)	Ik woon op nummer 15.
Verdieping (kat)	Ik woon op de tweede verdieping. ¹⁰⁰

⁹⁹ **zin hebben** kullanarak iki yapı mümkündür:

zin hebben in + isim: ik heb zin in koffie

zin hebben + om te + mastar fiil: ik heb zin om morgen naar Amsterdam te gaan.

Ayrıca bölüm 20' ye de bakınız.

¹⁰⁰ Hollandaca' da zemin kat ('begane grond') *sayılmaz*.

APPENDIX VI: Zarflar

Zarflar bir fiil, sıfat veya başka bir edat hakkında ekstra bilgi verirler. Hallerinde bir değişiklik olmaz. Genellikle sıfatlar zarf olarak kullanılırlar. Aşağıdaki örneklerde zarfların altı çizilmiştir:

Zij zingt **mooi**.
Zij zingt een **heel** mooi lied.
Zij zingt **heel mooi**.

• Zaman zarfları

morgen	yarın
overmorgen	yarından sonrki gün
gisteren	dün
eergisteren	evvelki gün
vandaag	bugün
vanmorgen/vanochtend	bu sabah
vanmiddag	bu öğlen
vanavond	bu akşam
vannacht	bu gece, dün gece
's morgens/'s ochtends	sabahleyin
's middags	öğlenleyin
's avonds	akşamleyin
's nachts	geceleyin
binnenkort	yakında
straks	birazdan
later	sonra
volgende week	önümüzdeki hafta
volgende maand	önümüzdeki ay
volgend jaar	önümüzdeki ay
altijd	her zaman
meestal	genellikle
regelmatig	düzenli olarak
soms	bazen
af en toe/nu en dan	arada sırada
zelden	nadiren
nooit	hiç bir zaman
bijna nooit	hemen hemen hiç
ooit/wel eens ¹⁰¹	hiç, bazen
nog nooit/nooit eerder ¹⁰²	asla

¹⁰¹ Ben je ooit/wel eens in Parijs geweest? Hiç Paris'e gittin mi?

eerst	ilk, önce
dan	sonra
daarna	daha sonra
vervolgens	ondan sonra
ten slotte	sonunda
toen	o zaman
sindsdien	-den beri
al	zaten
weer	yine
eindelijk	sonunda

• Yer zarfları

hier	burda
daar	orda
er	orda
binnen	içinde
buiten	dışında
overal	her yerde
nergens	hiç bir yerde
ergens	bir yerde
weg	yok olmuş, gitmiş
boven	üst katta
beneden	alt katta

• Yön zarfları

rechtdoor	düz
(naar) links/linksaf	sol/sola
(naar) rechts/rechtsaf	sağ/sağa
terug	geri

• Derece belirten zarflar

zeer ¹⁰³	çok
erg	çok
heel ¹⁰⁴	çok
zo	böyle, bu kadar
te	gerektiğinden çok

¹⁰² Nee, ik ben nog nooit/nooit eerder in Parijs geweest. Hayır, daha önce hiç Paris'e gitmedim.

¹⁰³ Yazım dili.

¹⁰⁴ Konuşma dili.

• Sıkça kullanılan diğer zarflar

eigenlijk	aslında, gerçekten
graag	memnuniyetle, seve seve
ook	da dahi, hem de
misschien	belki
toch	hala, henüz, yine de, her neyse, öyle olsa bile,

Heb je trek in een kopje thee? Ja, graag! Ik wil graag een kopje thee.
Bir bardak çay ister misin? Evet, lütfen! Bir bardak çay istiyorum (lütfen).

Jan en Ingrid gaan naar Rotterdam, en ik ga ook mee.
Jan ve Ingrid Rotterdam'a gidiyorlar, ve ben de gidiyorum.

Misschien verterk ik zaterdag, misschien ook niet.
Belki cumartesi yola çıkarım belki de çıkmam.

Ik weet dat het niet mag maar ik doe het toch!
Biliyorum müsaade edilmiyor ama yine de yapıyorum.

De tentoonstelling is niet spectaculair maar toch aardig om te zien.
Sergi muhteşem değil ama yine de görmeye değer.

EK VII: Şahıs ve işaret zamirleri

Kişiler ve şeylerden bahsederken şahıs zamiri veya işaret zamiri kullanabilir. Şahıs zamirinden bölüm 3’de bahsedilmişti. Özellikle vurgulamak için işaret zamiri de kullanılabilir. Bu durumda, bölüm 11’ de gördüğümüz gibi ismin önüne *gelmez*, kendi başına kullanılır. **die** ve **dat** olmak üzere iki hali kullanılır. Cümleye vurgu ekleme amaçlı kullanıldıklarından cümlede ilk sırada gelirler. Kişiler (hem tekil hem de çoğul) için **die**, şeyler için **die** (de- kelimele ve çoğullar için) veya **dat** (tekil het- kelimeleri için) kullanılır.

a. Kişilerden bahsederken

Tekil eril

Wat vind je van de nieuwe buurman?
Yeni komşu hakkında ne düşünüyorsun? (erkek)

Şahıs zamiri:
özne: **Hij** is heel aardig.
nesne: Ik vind **hem** heel aardig.
edattan sonra: Ik praat vaak met **hem**.

İşaret zamiri:
özne: **Die** is heel aardig.
Nesne: **Die** vind ik aardig.

Tekil dişil

Wat vind je van de nieuwe buurvrouw?
Yeni komşu hakkında ne düşünüyorsun? (kadın)

Şahıs zamiri:
özne: **Ze/zij** is heel aardig.
nesne: Ik vind **haar** heel aardig.
edattan sonra: Ik praat vaak met **haar**.

İşaret zamiri:
özne: **Die** is heel aardig.
nesne: **Die** vind ik heel aardig.

Çoğul

Wat vind je van onze nieuwe burenen?
Yeni komşularımız hakkında ne düşünüyorsun?

Şahıs zamiri:
özne: **Ze/zij** zijn heel aardig.
nesne: Ik vind **ze** heel aardig.¹⁰⁵
edattan sonra: Ik praat vaak met **ze**.¹⁰⁶

İşaret zamiri:
özne: **Die** zijn heel aardig.
nesne: **Die** vind ik heel aardig.

b. Şeylerden bahsederken

De-kelimesi

Waar is de krant?
Gazete nerede?

Şahıs zamiri:
özne: **Hij** is er nog niet.
nesne: Ik zie **hem** nergens.
edattan sonra: Ik zoek **er** al uren **naar**.¹⁰⁷

İşaret zamiri:
özne: **Die** is er nog niet.
nesne: **Die** zoek ik al uren.

Het-kelimesi

Waar is mijn woordenboek?
Sözlüğüm nerede?

Şahıs zamiri:
özne: **Het** staat niet in de kast.
nesne: Ik zie **het** nergens.
edattan sonra: Ik zoek **er** al uren **naar**.

¹⁰⁵ veya: **hen**.

¹⁰⁶ veya: **hen**.

¹⁰⁷ Bu cümledeki **zoeken** fiilinin sabit edatı **naar**'dır. Tam yazım: Ik zoek al uren naar de krant. **Naar de krant**, yerine **ernaar** konarak anlatılabilir. Bölüm 12' de de gördüğümüz üzere, **er** kişiler için değil, sadece şeyler için kullanılabilir. Buradaki **ernaar** kolayca ayılabilir. (**Ernaar** daha da vurgulama isterseniz: Daar zoek ik al uren naar!)

İşaret zamiri:
özne: **Dat** ligt op tafel.
nesne: **Dat** zoek ik al uren.

Çoğul

Waar zijn mijn tijdschriften?
Dergilerim nerede?

Şahıs zamiri:
özne: **Ze** zijn onvindbaar.
nesne: Ik zie **ze** nergens.
edattan sonra: Ik zoek **er** al uren **naar**.

İşaret zamiri:
özne: **Die** zijn onvindbaar.
nesne: **Die** zoek ik al uren.

EK VIII: Ünlem bildirenler

Hollandaca'da iki çeşit ünlem yapısı ve sıkça kullanılan üç kelime vardır:

- wat** + sıfat ifadesi
- bir kaç tane sabit ifade.

a. *Wat* + sıfat

Ik ga morgen naar Parijs. Wat leuk!	Yarın Paris'e gidiyorum. Ne güzel!
Hij heeft zijn been gebroken. Wat vervelend!	Bacağını kırmış. Ne kötü!
Wij kunnen vanavond niet komen. Wat jammer!	Bu gece gelemeyeceğiz. Ne yazık!
Mijn vijf zusjes komen ook. Wat gezellig!	Beş kızkardeşim de geliyorlar. Ne güzel! (sıcak bir ortam belirtir)
Wij eten vanavond vis. Wat lekker!	Bu gece balık yiyoruz. Leziz! (yiyecek ve içecek için)
Ik zag vandaag mijn professor. Wat toevallig!	Bugün profesörümü gördüm. Ne rastlantı!

b. Sabit ifadeler

Ik ben al een week ziek. Beterschap!	Bir haftadır hastayım. Geçmiş olsun!
Ik moet straks naar de tandarts. Sterkte!	Dişçiye gitmem gerek. Bol şans!
Ik moet examen doen. Succes!	Bir sınava girmem gerek. Bol şans!
Hatsjiiiie! Gezondheid!	(biri hapşırıyor) Çok yaşa!
Laten we toosten op het nieuwe jaar. Proost!	Yeni yılın şerefine! Şerefe!
Het eten ziet er heerlijk uit! Eet smakelijk!	Yemek harika görünüyor! Afiyet olsun!

Ik ga nu naar bed.
Slaap lekker!

Yatmaya gidiyorum.
İyi uykular!

Morgen gaan we naar de dierentuin.
Veel plezier!

Yarın hayvanat bahçesine gidiyoruz.
İyi eğlenceler!

Ik ga dit weekend naar Brussel.
Prettig weekend!

Bu hafta sonu Brüksel'e gidiyorum.
İyi hafta sonları!

Volgende week ga ik met vakantie.
Prettige vakantie!

Haftaya tatile çıkıyorum.
İyi tatiller!

Het is 1 januari.
Gelukkig nieuwjaar!

Bugün 1 Ocak.
Mutlu yıllar!

Ik ben vandaag 25 geworden.
Gefeliciteerd!

Bugün 25'ime girdim.
Doğum günün kutlu olsun!

EK IX: Temel dilbilgisi terimleri

Bir cümle iki farklı şekilde analiz edilebilir: *öğelerine* (cümledeki görevlerine) göre ayrılarak, veya kelime türlerine göre (kelime kelime). Buna örnek:

Onze buren Frans en Tonny, die tegenover ons wonen, hebben twee leuke dochters en een lieve hond.

Karşımızda oturan komşularımız Frans ve Tonny' nin iki kız ve tatlı bir köpekleri var.

Öğelerine göre:

özne	Onze buren Frans en Tonny, die tegenover ons wonen
fiil	hebben
nesne	twee leuke dochters en een lieve hond

Kelime türlerine göre:

Onze	iyelik zamiri
buren	isim
Frans	isim
en	bağlaç
Tonny	isim
die	ilgi zamiri
tegenover	edat
ons	şahıs zamiri
wonen	alt cümlenin çekimli fiili
hebben	ana cümlenin çekimli fiili
twee	sayı
leuke	sıfat
dochters	isim
en	bağlaç
een	tanımlık
lieve	sıfat
hond	isim

Kullanılan dilbilgisi terimleri ve Hollandaca karşılıkları: Hollandaca -Türkçe

aanwijzend voornaamwoord	işaret zamiri
accentteken	vurgu
achtervoegsel	sonек
adjectief	sıfat
afgeleid	türemiş
apostrof	apostrof
beklemtoond	vurgulu
bepaald	belirli
betrekkelijk voornaamwoord	ilgi zamiri
betrekkelijke bijzin	ilgi alt cümlesi
bezittelijk voornaamwoord	iyelik zamiri
bijvoeglijk naamwoord	sıfat
bijwoord	zarf
bijzin	alt cümle
comparatief	kıyaslama
consonant	ünsüz harf
directe rede	dolaysız anlatım
enkelvoud	tekil
formeel	resmi
gebiedende wijs	emir kipi
geslacht	cins (gender)
gesloten lettergreep/syllabe	kapalı hece
gesloten vraag	kapalı soru
gespecificieerd	belirli
hoeveelheidswoord	çokluk belirtici
hoofdletter	büyük harf
hoofdtelwoord	sayal sayı
hoofdwerkwoord	ana fiil
hoofdzin	ana cümle
hulpwerkwoord	yardımcı fiil
indirecte rede	dolaylı anlatım
infinities	mastar
informeel	gayri resmi
inversie	devrik cümle oluşumu
ja-nee vraag	kapalı soru
kleine letter	küçük harf
klinker	sesli
klinkerletter	sesli harf
lettergreep	hece
lidwoord	tanımlık
lijdend voorwerp	dolaysız tümleç
lijdend voorwerp	nesne
mannelijk	eril
medeklinker	ünsüz harf
meervoud	çoğul
meewerkend voorwerp	dolaylı nesne

modaal (hulp)werkwoord	kip belirtici fiil
naamval	ismin hali
nevenschikkend voegwoord	düzenleme bağlacı
onbeklemtoon	vurgusuz
onbeklemtoonde klinker	indirgenmiş sesli
onbepaald telwoord	belirsiz sayma sayısı
onbepaald	belgisiz
onbepaald voornaamwoord	belgisiz zamir
onderschikkend voegwoord	bağlı cümle bağlacı
onderwerp	özne
ongespecificieerd	belirsiz, belirtilmemiş
onpersoonlijk	kişisel olmayan
onregelmatig	düzensiz
onscheidbaar	ayrılamayan
ontkenning	olumsuzluk
onvoltooid verleden tijd	tamamlanmamış geçmiş zaman
onzijdig	nötr sözcük
open lettergreep/syllabe	açık hece
open vraag	açık soru
overtreffende trap	enüstünlük derecesi
passieve zin	edilgen çatı
persoonlijk voornaamwoord	şahıs zamiri
persoonsvorm	çekimli fiil
prefix	önek
rangtelwoord	sıra sayısı
regelmatig	düzenli
samengesteld woord	bileşik sözcük
samengestelde zin	bileşik cümle
scheidbaar	ayrılabilir
schrijftaal	yazım dili
sprektaal	konuşma dili
stam van het werkwoord	fiil kökü
stam	kök
stofnaam	cins isim
subject	özne
substantief	isim
suffix	sonek
superlatief	enüstünlük derecesi
tegenwoordige tijd	şimdiki zaman
telwoord	sayma sayısı
toekomende tijd	gelecek zaman
trema	ses değıştirme işareti
uitgang	sonek, takı
uitspraak	telafluz
vergroten	kıyaslama
verkleinwoord	küçültme kelimesi
vervoegd	birleşik
verzwakte vorm	indirgenmiş hal
vocaal	sesli

voegwoord	bağlaç
voltooid deelwoord	geçmiş zaman kipi
voltooid tegenwoordige tijd	tamamlanmış şimdiki zaman
voltooid verleden tijd	tamamlanmış geçmiş zaman
voltooidde tijd	tamamlanmış zaman
voorlopig onderwerp	geçici özne
voorvoegsel	önek
voorzetsel	edat
vraag	soru
vraagwoord	soru kelimesi
vrouwelijk	dişil
wederkerend voornaamwoord	dönüşlü zamir
wederkerig voornaamwoord	dönüşümlü zamir
werkwoord met vast voorzetsel	fiilli deyim
werkwoord	fiil
woordsoort	kelime türü
woordvolgorde	kelime sırası
zelfstandig naamwoord	isim
zin	cümle
zinsdeel	öge